

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Mikko Maunula

Musiikkiteknologian ammatillisen koulutuksen kehittäminen Turun konservatoriossa

Metropolia Ammattikorkeakoulu

YAMK-tutkinto

Musiikin tutkinto

Opinnäytetyö

20.5.2020

Tekijä(t) Otsikko	Mikko Maunula Musiikkiteknologian ammatillisen koulutuksen kehittäminen Turun konservatoriossa
Sivumäärä Aika	53 sivua + 2 liitettä 20.5.2020
Tutkinto	Ylempi ammattikorkeakoulututkinto
Tutkinto-ohjelma	Musiikin tutkinto-ohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Muusikko (YAMK)
Ohjaaja(t)	Annu Tuovila, MuT
<p>Opinnäytetyössäni tutkin, minkälaista osaamista työelämä edellyttää musiikkiteknologilta ja miten tätä osaamista voi sisällyttää uusien ammatillisten musiikkialan tutkinnon perusteiden mukaisiin koulutuksen toteutussuunnitelmiin.</p> <p>Tutkimusaineistoni koostui kuudesta musiikkialan ammattilaisen teemahaastattelusta sekä uusista tutkinnon perusteista. Työn perustana ovat omat kokemukseni musiikkiteknologian eri koulutustehtävistä sekä monipuolinen lähteistö koulutuksen, kasvatuksen ja ammattiosaamisen näkökulmista.</p> <p>Teemahaastattelun perusteella musiikkialalla toimivat ammattilaiset odottavat musiikkiteknologilta monipuolista osaamista, jossa musiikkiteknologian alan osaaminen on vain yksi kompetenssialue. Musiikkialan työympäristöissä toimiminen vaatii myös sosiaalisen kanssakäymisen osaamista. Myös ammattiretoriikan käyttäminen ja musiikin estetiikan taju ja sen mukaan toimiminen mainittiin haastatteluissa usein haluttuina kompetensseina.</p> <p>Opinnäytteeni tuloksiksi voidaan laskea musiikkiteknologian koulutuksen toteutussuunnitelma, kurssien toteutussuunnitelmat sekä tutkinnon osien toteutussuunnitelmat. Tässä opinnäytetyössä kehitetyt toteutussuunnitelmat tulevat osaksi Turun konservatorion musiikkiteknologian koulutusta. Toivon tämän työn myös herättävän keskustelua ja ajatuksia ammatillisesta koulutuksesta ja musiikkiteknologian tulevaisuudesta.</p>	
Avainsanat	musiikkiteknologia, teemahaastattelu, uudet tutkinnon perusteet, kompetenssi, osaaminen, itseohjautuvuus

Author(s) Title	Mikko Maunula Development of Music Technology Vocational Education at the Turku Conservatory
Number of Pages Date	53 pages + 2 appendices 20 May 2020
Degree	Master of Music
Degree Programme	Music
Specialisation option	Musician
Instructor(s)	Annu Tuovila, DMus
<p>In my thesis, I contemplate what kind of competence working life obliges a music technologist and how the results can be included in different implementation plans for education according to the new professional degree criteria in the field of music.</p> <p>My research data consisted of six thematic interviews with music professionals and new degree criteria. The work is based on my own experiences of different educational tasks in music technology, as well as a diverse source of education, professional skills and various characteristics of the individual.</p> <p>Based on the thematic interview, professionals working in the field of music expect a wide range of expertise from a music technologist, where knowledge in the field of music technology is only one area of competence. Working in a music-based work environment also requires social interaction skills. The use of professional rhetoric and a sense of music aesthetics and acting according to it was also often mentioned in the interviews as desired competencies.</p> <p>The results of my thesis can be calculated as the implementation education provider-specific curriculum of the music technology education, the implementation plans of the courses, and the implementation plans of the units of the degree. The implementation plans developed in this thesis will become part of the Turku Conservatory's music technology training. I also hope that this thesis will spark debate and ideas about vocational training and the future of music technology.</p>	
Keywords	music technology, theme interview, curriculum, assessment of competence, composition of qualification

Sisällys

1 Johdanto	1
2 Musiikin ammatillisen koulutuksen rakentuminen	3
2.1 Ammatillisen koulutuksen reformi ja lainsäädäntö	3
2.1.1 Musiikin ammatillisen koulutuksen murrokset	5
2.1.2 Työelämätoimikunnat	6
2.1.3 Henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelma	7
2.2 Ammatillisen osaamisen hankkiminen ja näyttäminen	8
2.3 Osaamisen arviointi	9
3 Opiskelijan taidot ja kompetenssit	10
3.1 Kompetenssi	10
3.2 Kvalifikaatioluokittelu	12
3.3 Elinikäisen oppimisen avaintaidot	12
3.4 Itsehjautuvuus	14
3.5 Psykologiset perustarpeet	16
4 Musiikkiteknologian osaamisala	17
4.1 Uudet tutkinnon perusteet	19
4.2 Koulutuksen- ja kurssien toteutussuunnitelma	19
4.3 Musiikkiteknologian koulutuksen kehittämistarpeet	20
4.4 Työelämän vaatimukset	21
4.3.1 Musiikkiteknologian opiskelijalle	23
4.3.2 Musiikkiteknologian opettajalle	24
4.3.3 Oppilaitokselle	24
5 Teemahaastattelu musiikkiteknologian ammatillisista kompetenssivaatimuksista	26
5.1 Haastateltavat	26
5.2 Teemahaastattelun toteuttaminen	27
5.3 Teemahaastatteluiden vastaukset ja analyysi	28
5.4 Teemahaastatteluiden kuvaukset	29
5.4.1 Rumpalin haastatteluvastaukset	29
5.4.2 Ääniteknikon haastatteluvastaukset	31
5.4.3 Basisti 1:n haastatteluvastaukset	32
5.4.4 Trumpetistin haastatteluvastaukset	33
5.4.5 Basisti 2:n haastatteluvastaukset	34
5.5 Teemahaastatteluiden yhteenveto	35

6 Uudet tutkinnon perusteet ja teemahaastatteluiden tulokset musiikkiteknologikoulutuksen toteuttamisen tukena	37
6.1 Koulutuksen toteutussuunnitelman kehittäminen	38
6.2 Tutkinnon osan toteutussuunnitelman kehittäminen	41
6.3 Kurssin toteutussuunnitelman kehittäminen	42
7 Pohdinta	47
Lähteet	50
Liitteet	
Liite 1. Teemahaastattelukysymykset musiikkialan ammattilaisille	
Liite 2. Musiikkiteknologia ja musiikillinen ilmaisu - tutkinnon osa ePerusteissa	

1 Johdanto

Nykypäivän työelämä vaatii musiikkiteknologilta monenlaista osaamista. Miten työelämän todelliset osaamistarpeet on sisällytettävissä musiikkiteknologian päivittäiseen opetukseen ja opetuksen sisältöihin? Miten uudet musiikkialan ammatilliset tutkinnon perusteet antavat siihen mahdollisuuden? Mitä erityisosaamista nykypäivän työelämä vaatii musiikkiteknologeilta?

Opinnäytetyöni tavoitteena on kehittää Turun konservatorioon musiikkiteknologian koulutuksen toteutussuunnitelma, kurssien toteutussuunnitelmat ja eri tutkinnon osien toteutussuunnitelmat. Nykyiset osaamisperustaiset tutkinnon perusteet edellyttävät vahvaa yhteistyötä työelämän kanssa. Niinpä tämän kehittämishankkeen perustaksi olen teemahaastatellut musiikkialan ammattilaisia, joilta saatuja vastauksia musiikkiteknologian osaamistarpeista analysoin työn loppupuolella ja käytän niitä apuna eri toteutussuunnitelmien kehittämisessä.

Musiikkiteknologian alalla on aina ollut muuttuvia työtehtäviä ja niitä syntyy koko ajan lisää. Pitkän työuran tehneet äänimiehet ja teknikot eläköityvät suurella joukolla lähitulevaisuudessa. Näillä alansa ammattilaisilla ei ole formaalia muusikko- tai musiikkiteknologikoulutusta, vaan he ovat tulleet alalle yrityksen, tai jopa erehdyksen kautta. Enää nämä ammattilaiset eivät istu kiertuebusseissa, vaan ovat enimmäkseen töissä teattereissa, äänistudioissa, esiintymistekniikkayritysten hallinnoissa tai konserttitalojen vastaavina teknikoina.

Musiikkiteknologian ammatillinen koulutus on Suomessa jokseenkin nuori ala. Helsingin yliopistoon perustettiin vuonna 1963 Suomen ensimmäinen elektroninen musiikkistudio. Ammatillista toisen asteen koulutusta on ollut 2000-luvun alusta lähtien. Taiteen perusopetukseen musiikkiteknologia ei ole vielä päässyt valtakunnallisesti organisoituna pääaineena joitakin yksittäisiä kokeiluja lukuun ottamatta. Hyvin usein musiikkiteknologia nähdään musiikin hahmotuksen tai instrumentin hallinnan tukitaitona. Näin se toki voi myöskin olla. Se on kuitenkin myös kokonaan oma osaamisalueensa. Taideyliopistossa voi opiskella musiikkiteknologiaa pääaineenaan, mutta tällä hetkellä se mahdollisuus puuttuu ammattikorkeakouluista.

Nykyisin on vallalla käsitys elinikäisestä oppimisesta. Tällä hallintokaudella hallitusohjelmaan on sisällytetty jatkuvan oppimisen uudistus, jossa painotus on työikäisten osaamisen kehittämisessä. Samalla tuetaan mielekkäitä työuria ja todetaan vajaan puolen miljoonan henkilön tarvitsevan uudelleen koulutusta tai laajaa täydennyskoulutusta lähitulevaisuudessa (OPKM_c). Musiikkiteknologia kiinnostaa myös muidenkin eri

alojen ammattilaisia. Ei ole tavatonta, että esimerkiksi luokanopettaja haluaa opiskella musiikkiteknologian koulutuksesta tutkinnon osia, tai jopa koko tutkinnon. Myös tämän tyyppisen osaamisen tarpeeseen uudet tutkinnon perusteet pyrkivät vastaamaan.

Miten voimme opettaa alati muuttuvan alan osaamista ja mitä se vaatii oppilaitoksilta, opettajilta, opiskelijoilta ja työssäoppimispaikoilta? Entä miten saamme nuoren innokkaan opiskelijan varustettua sellaisilla kompetensseilla, että hän todella pärjää alalla? Vaikka opiskelija ei jäisikään heti valmistumisen jälkeen työelämään, niin tämä haaste seuraa opiskelijaa myös jatko-opintoihin: ammattikorkeakoulun tai yliopiston koulutuksen kurssitavoitteet on saavutettava ja kyettävä suoriutumaan oman ammattialan rooleista eri projekteissa.

1.8.2020 tulevat voimaan musiikkialan perustutkinnon uudet tutkinnon perusteet. Jo aikaisemman reformin myötä lanseerattiin koulutuksen osaksi työpaikoilla tapahtuva oppiminen. Luonnollisesti tämä vaatii hyvää ohjausta työpaikoilta ja lisäksi työpaikkaohjaajan koulutuksen. Nyt uusien tutkinnon perusteiden myötä valinnaisuutta korostetaan ja tutkinnon osien suorittamista yksinkertaistetaan. Käyn myöhemmin luvussa 4.1 läpi tarkemmin uusia tutkinnon perusteita.

Olen työskennellyt yli kaksikymmentä vuotta musiikkialalla ja siitä viisitoista vuotta ammatillisissa musiikkioppilaitoksissa. Tänä aikana olen ollut mukana kolmessa tutkinnojen perusteiden kirjoitustyössä. Tämän lisäksi olen ollut neljä kautta jäsenenä musiikkialan tutkinto- ja työelämätoimikunnissa. Tällä hetkellä työskentelen Turun konservatoriossa musiikkiteknologian lehtorina. Silti tämä lähestyvä aikakausi on kaikista jännittävin ja täynnä uutta tietoa, mutta myös intoa. Toivon, että tutkimukseni tulokset herättävät ajatuksia ja auttavat opiskelijoita musiikkiteknologian opinnoissa ja kollegoitani koulutuksen kehittämisessä.

Turun konservatorion juuret ovat vuodessa 1962, jolloin perustettiin Turun musiikkiopisto. Tällöin rehtorina aloitti kapellimestari ja sellotaiteilija Tauno Hannikainen. Vuonna 1978 nimeksi vakiintui Turun konservatorio. Jo alusta alkaen konservatoriolla oli instrumenttiopettajan koulutusta sekä musiikkikoulun oppimäärään perustuvaa opetusta. Vuonna 1964 Turkuun perustettiin myös toinen musiikkioppilaitos, Turun Kansankonservatorio, josta tuli myöhemmin Varsinais-Suomen musiikkioppilaitos ja lopulta Turun seudun musiikkiopisto. (Hako 2012, 12-16,24-26,30-31,156-162.)

Turun kaupungin perustama Turun musiikinopetus Oy aloitti toimintansa 1.1.2019. Tämä tarkoitti sitä, että Turun konservatorio ja Turun seudun musiikkiopisto siirtyivät perustetun osakeyhtiön hallintaan. Tämän myötä syntyi oppilasmäärältään Suomen

suurin musiikkioppilaitos. Tällä hetkellä Turun konservatoriossa on taiteen perusopetuksen puolella hieman alle 1400 oppilasta ja musiikkileikkikoulussa viilettää noin 550 lasta. Ammatillisen perustutkinnon opiskelijoita on 91 ja musiikkituotannon ammattitutkinto-opiskelijoita 8. (Latva-Mantila 2020.)

Musiikkiteknologian opetus aloitettiin Turun konservatoriossa perinteisesti nuotinkirjoitusohjelmia hyödyntäen 1990-luvun alussa. Tätä opetusta järjestettiin ainoastaan ammattiopiskelijoille. Myöhemmin opintoihin sisällytettiin midi-tekniikkaa ja akustista äänittämistä. Vuonna 2001 perustettiin musiikkiteknologian linja. Näin opiskelijan pääaineena saattoi olla musiikkiteknologia. (Hako 2012, 280-281.) Vuotta aikaisemmin musiikkiteknologian ammatillinen koulutus oli alkanut - ensimmäisenä Suomessa - Porin Palmgren-konservatoriossa (Järvinen 2020).

Tällä hetkellä Turun konservatoriossa opetetaan musiikkiteknologiaa taiteen perusopetuksessa ja ammatillisena perustutkintona. Viime vuonna aloitti ensimmäinen oppilas taiteen perusopetuksessa pääaineenaan musiikkiteknologia. Suurin osa ammatillisen perustutkinnon suorittaneista etenevät jatko-opintoihin korkeakouluihin. Osa heistä jatkaa silti musiikkiteknologian työtehtävissä freelancereina. Musiikkiteknologiaa voi lisäksi opiskella musiikin tuotannon ammattitutkinnon koulutusohjelmassa, jossa osana koulutusta on vahvasti mukana musiikkiteknologian opetus eri sisältöineen. Niinpä nyt on sopiva hetki käynnistää uudistustyö Turun konservatoriossa, jossa musiikkiteknologian osaamisalan koulutus muutetaan uusien tutkinnon perusteiden mukaisiksi ja samalla päivitetään toteutus suunnitelmia alan osaamisvaatimusten mukaisiksi.

2 Musiikin ammatillisen koulutuksen rakentuminen

Musiikin koulutus on muuttunut vuosien aikana. Seuraavissa luvuissa käsittelen asioita, jotka koen tärkeäksi tämän työn lopputuloksen kannalta. Suomessa ammatillisen koulutuksen tutkinnon perusteiden laatimisesta ja päivittämisestä vastaa Opetushallitus, jonka tehtävänä on myös perusopetuksen ja lukio-opetuksen opetussuunnitelmien perusteiden kehittäminen. Opetushallitus antaa myös tietoja ja käytänteitä koulutuksen kehittämiseen ja määrittelee alan työtavat ja toimielimet.

2.1 Ammatillisen koulutuksen reformi ja lainsäädäntö

Vuoden 2018 alusta alkaen tuli voimaan ammatillisen koulutuksen reformi, jossa uudistettiin laajasti koko ammatillinen koulutus. Tämä laki kirjattiin pykälään 531/2017 ja asetukseen 673/2017. Reformin keskiössä oli osaamisperustaisuus ja opintojen henkilökohtaistaminen. Tämän lisäksi nuorten sekä aikuisten koulutustasojen raja-aidat pois-

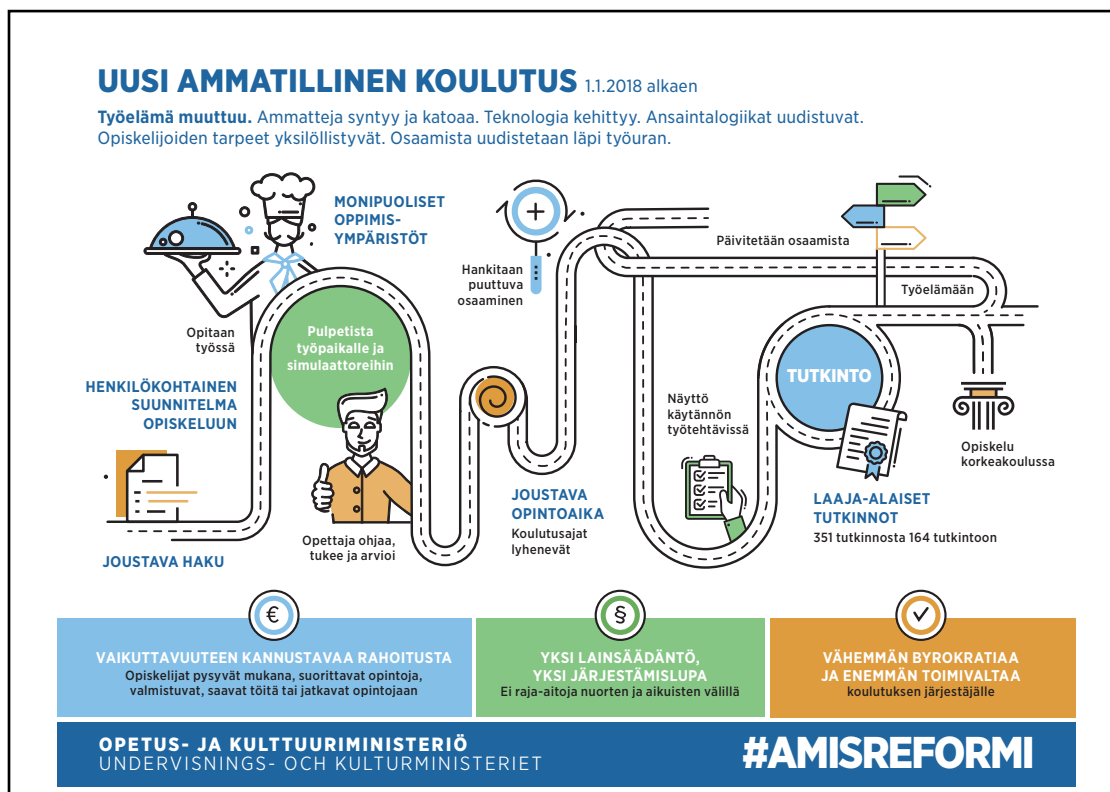

tettiin. Täten kaikki perustutkinnot muodostuvat tutkinnon osista, joissa opiskelijat todentavat osaamisensa todellisissa työelämätilanteissa. Myös aikaisemmin on ollut ammattiosaamisen näyttöjä, mutta uudistuksen myötä osaamisen näytöt tulivat käytännön työkaluiksi ja olennaiseksi osaksi opetuksen toteutusta. Samalla koulutuksen suunnittelu ja toteutus joutuivat uuteen tilanteeseen.

Musiikin ammatillisen koulutuksen uudistuksia on tehty viime vuosikymmenten aikana useita. Vuodesta 2001 lähtien uudistuksia ja päivityksiä on tullut yhteensä kuusi kappaletta, eli melkein joka kolmas vuosi (Kauniskangas 2020). Mukanaan nuo uudistukset toivat näytöt, työelämäyhteydet ja ennen kaikkea uudet ajattelutavat. Vuosia vallalla ollut vakaa käsitys opetuksen merkityksestä oli muuttunut. Enää ei tutkinnon suorituksen perusteena ollut kurssien mekaaninen suorittaminen, vaan osaaminen, joka oli kaiken opetuksen tavoite. Alun perin tämä muutos oli alkanut jo vuoden 2015 toimintasuunnitelmassa hallitusohjelman strategisten kärkihankkeiden ja reformien toimeenpanossa. Uudistuksessa oli myöskin tavoite byrokratian vähentämiselle. Samalla koulutuksen järjestäjät saivat enemmän päätösvaltaa ja pystyivät paremmin vaikuttamaan paikalliseen profiloitumiseen ja siten kehittämään koulutustaan.

Myös opiskelijan henkilökohtaistamisella on ollut iso merkitys uudistuksessa. Enää kaikkia ei automaattisesti ohjata samoille kursseille, vaan yritetään löytää jokaiselle opiskelijalle mahdollisimman sopiva opintopolku. Tällainen järjestely on koettu järkeväksi myös silloin, kun opiskelijalla on oppimisvaikeuksia, tai muuta henkilökohtaiseen elämään liittyvää ongelmaa. (OPKM_a.2020.)

Alla olevassa kuviossa on kuvattu opiskelijan opintopolku, jossa tulee esiin opintojen henkilökohtaistaminen ja työelämän kanssa käytävä dialogi. Lisäksi oppilaitoksia kutsuttaneen tutkinnon järjestäjiksi, sekä niiden toimivaltaa kasvatetaan ja byrokratiaa vähennetään. Huomionarvoista on myös tutkintonimikkeiden merkittävä väheneminen 351 tutkinnosta 164 tutkintoon.

Kuvio 1. Opetus- ja kulttuuriministeriön ammatillinen reformi vuodelta 2018 kuviona esitettynä (OPKM_a,2020)

2.1.1 Musiikin ammatillisen koulutuksen murrokset

Suomen musiikin koulutusjärjestelmässä tapahtui isoja muutoksia vuosien 1995-2002 välillä. Tällöin ammatillisten oppilaitosten määrä nousi 12:sta 26:een. Konservatorioden tehtäviä siirtyi osin ammattikorkeakouluille ja samalla opiskelijoiden määrät kasvoivat ammatillisessa peruskoulutuksessa ja ammattikorkeakouluissa. Musiikkialan ammatillisen koulutuksen työryhmä vuodelta 2002 totesikin, että musiikkialan koulutusyksiköitä ja opiskelijoita on liikaa (Valto 2002).

Tällä hetkellä musiikkialan perustutkintoa voi opiskella 16 eri tutkinnon järjestäjän toimesta. Tutkinnon järjestäjät ovat järjestäytyneet ympäri Suomen. Pohjoisin tutkinnon järjestäjä on Pop & Jazz konservatorio Lappia Torniossa, eteläisin Helsingin konservatorio Ruoholahdessa Helsingissä. Porin Palmgren-konservatorio on taasen läntisin ja Joensuun konservatorio itäisin tutkinnon järjestäjä. Alla olevasta taulukosta voidaan nähdä musiikkialan perustutkinnon osaamisalat ja tutkintonimikkeet.

OSAAMISALA	TUTKINTONIMIKE
Musiikin osaamisala	Muusikko
Musiikkiteknologian osaamisala	Musiikkiteknologi
Pianonvirityksen osaamisala	Pianonvirittäjä

Taulukko 1. Musiikkialan perustutkinnon osaamisalat ja tutkintonimikkeet

Yleisin musiikkialan opiskeltava tutkintonimike on muusikon tutkinto. Pianonvirittäjän tutkintoon kouluttaa Suomessa ainoastaan Helsingin konservatorio. Musiikkiteknologian osaamisalasta ja tutkinnon järjestäjistä kerrotaan tarkemmin luvussa 4. Ruotsinkielistä muusikon koulutusta järjestetään Pietarsaassa. Koulutuksen järjestäjä on Yrkesakademin i Österbotten.

2.1.2 Työelämätoimikunnat

Ennen vuoden 2018 reformia oli asetettu jokaiselle alalle omat tutkintotoimikunnat Opetushallituksen toimesta. Siispä musiikin alalla oli aikaisemmin oma musiikkialan tutkintotoimikunta. Musiikin alan tutkintotoimikunta sulautui 1.8.2016 osaksi esittävien alojen tutkintotoimikuntaa. Näin haluttiin vähentää tutkintotoimikuntien määrää.

1.8.2018 alkaen kaikki tutkintotoimikunnat vaihtuivat työelämätoimikunniksi. Näin esittävien alojen tutkintotoimikunta muuttui esittävien alojen työelämätoimikunnaksi. Samalla poistui tutkintotoimikuntien vastuu myöntää aikuistutkintojen todistukset ja järjestää aikuisten näyttötutkintotilaisuudet. Nykyisten työelämätoimikuntien tehtävinä ovat ammatillisen koulutuksen laadun ja työelämälähtöisyyden tarkkailu. Esittävien alojen tutkintotoimikunnan vastuualueeseen kuuluu kuusi tutkintoa, jotka on eritelty alla olevaan taulukkoon.

Ammatillinen perustutkinto (PT)	Ammattitutkinto (AT)	Erikoisammattitutkinto (EAT)
Musiikkialan perustutkinto	Musiikkituotannon ammattitutkinto	Esitys- ja teatteritekniikan erikoisammattitutkinto
Sirkusalan perustutkinto	Esitys- ja teatteritekniikan ammattitutkinto	
Tanssialan perustutkinto		

Taulukko 2. Esittävien alojen työelämätoimikunnan vastuulla olevat tutkinnot

Työelämätoimikunnat järjestävät myös oppilaitosvierailuja tutkinnon järjestäjien luo ja keskustelevat alansa työelämän kanssa säännöllisesti. Työelämän edustus on muutenkin toimikunnassa vahva; esittävien alojen työelämätoimikunnassa puheenjohtajana toimii Kansallisoopperan tuotantojohtaja Timo Tuovila ja varapuheenjohtajana on muusikko Pope Puolitaival. Nykyisen esittävien alojen työelämätoimikunnan toimikausi päättynee 31.12.2020.

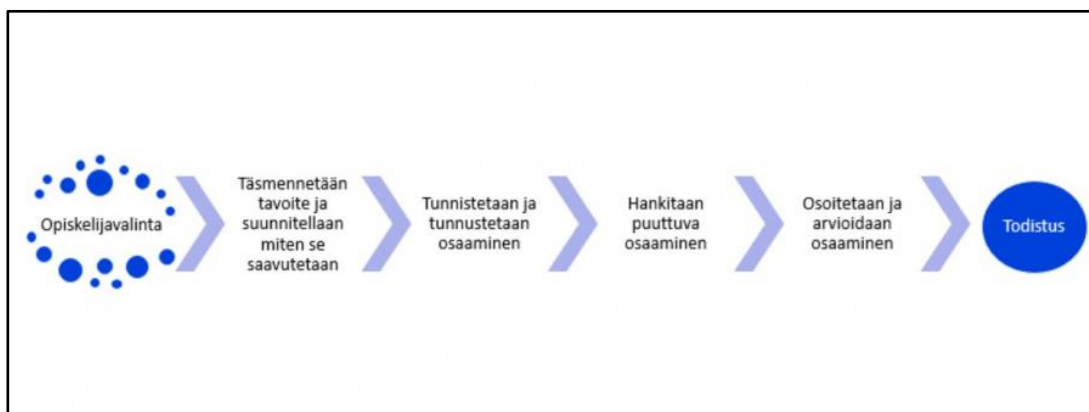
2.1.3 Henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelma

Vuoden 2018 koulutusreformin myötä opiskelijan ohjaamiseen esiteltiin uusi työkalu, henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelma eli HOKS. Tällä suunnitelmalla pyrittiin asettamaan opiskelijalle tavoitteita ja seuraamaan hänen kehittymistään opintojen aikana. HOKS:ssa oli myös mahdollisuus suunnitella, suorittaako opiskelija lopulta kokonaisen tutkinnon, vaiko ainoastaan tiettyjä tutkinnon osia. Henkilökohtaisen suunnitelman oli tavoitteena olla myös vuoropuhelua, jolloin opiskelija antaa palautetta myös tutkinnon järjestäjälle koulutuksen mahdollisista puutteista ja kehitysideoista. (OPH_a).

Henkilökohtaistamisessa on tavoitteena kirjata seuraavat asiat(OPH_a):

- opiskelijan tavoitteena oleva tutkinto tai tutkinnon osat
- tiedot opiskelijan aiemman osaamisen huomioon ottamisesta tutkinnon suorittamisessa
- opiskelijan tarvitseman uuden osaamisen hankkimisen tavat ja sisällöt
- opiskelijan osaamisen osoittaminen
- yksilölliset ohjaus- ja tukitoimet sekä mahdollinen erityisen tuen sisältö
- opiskelijalle laadittava urasuunnitelma.

Näin HOKS myös tukee osaamista, jota voi kertyä esimerkiksi harrastuksen tai muun koulutuksen ulkopuolella tapahtuvan non-formaalin toiminnan seurauksena. Minna Huhtala kuvaa pro gradu-tutkimuksessaan (2018) elinikäistä oppimista ja oppimistuloksia asioina, joita emme ole lainkaan osanneet olettaa oppivamme. Lisäksi oppijan rooli on muuttunut aktiiviseksi: "ajattelu ja osallistuminen yhteisölliseen toimintaan ja tiedonrakenteluun korostuu." (Huhtala 2018, 16).

Kuvio 2. Henkilökohtaistaminen prosessina(OPHa 2020)

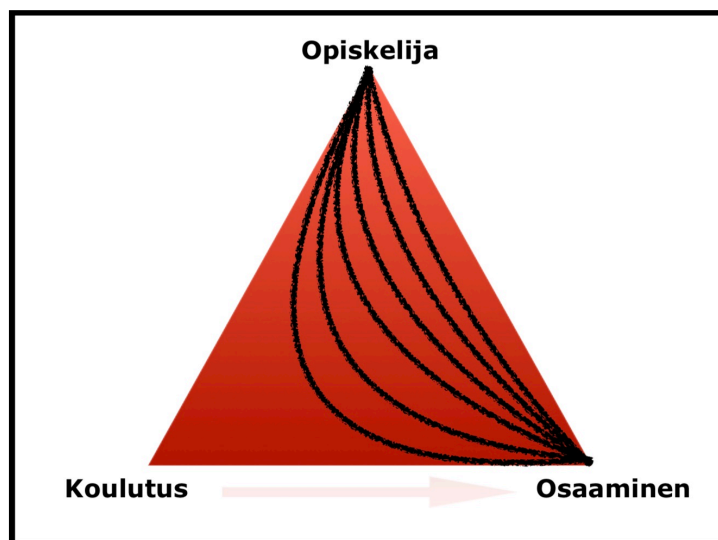
Opiskelijan ammatti-identiteetin ja elinikäisen oppimisen avaintaitoja tukee erityisesti henkilökohtainen tuki. Opiskelua tukee yleensä henkilö, joka on tutor-opettaja, tai muu opetushenkilöstöön kuuluva. Tällaisessa tilanteessa tärkeäksi muodostuu opettajan tai ohjaajan alan substanssiosaaminen sekä pedagoginen ammattitaito. Tutkimuksissa on löydetty korrelaatio oppimistilanteen oppimisen määrän ja opiskelijan opettajaan liittyvän luottamuksen välillä. Lisäksi on huomattu oppijan sosiaalisten taitojen olevan todella tärkeässä osassa arvioitaessa oppimistuloksia. (Field, 2011, 237-238).

Tällä hetkellä henkilökohtaistamisen tueksi on kehitteillä digitaalinen e-HOKS-palvelu. Palvelun tarkoituksena on auttaa henkilökohtaisen osaamissuunnitelman tekemisessä ja päivittämisessä. Lisäksi se auttaa opiskelijan tietojen näkyvyyttä ja liikkuvuutta eri toimijoiden välillä. Näin palvelu on tukena opiskelijan siirtyessä seuraavaan oppilaitokseen tai korkeakoulutukseen. Samalla eHOKS-palvelu teknisesti yhdenmukaistaa suunnitelmia ja parantaa opiskelijan ja tutkinnon järjestäjien tietoturva.

2.2 Ammatillisen osaamisen hankkiminen ja näyttäminen

Osaaminen voidaan määritellä hyvin monella eri tavalla. Ammatillisessa koulutuksessa se on usein konkreettista. Tämä osaaminen on usein hankittu käytännön läheisesti tekemällä. Lukemalla hankittu osaaminen on taasen formaalia, eli käsitteellistä ja abstraktia. Kolmas osaaminen liittyy yksilön omaan toimintaan ja sen ohjaamiseen, eli on metakognitiivista. Vaikka nämä kaikki mainitut osaamisen hankkimisen tavat ovat tärkeitä, niin nykyisin vallalla on tiedon jalostaminen ja kyky hyödyntää osaamista. Osaamisen hankkiminen ei ole enää pelkästään formaalin koulutuksen tehtävä, vaan kuka tahansa voi hankkia osaamisensa monella eri tapaa. Tällaisen osaamisen kartuttamisessa motivaatio ja sen määrä on merkittävä tekijä. Näistä tekijöistä puhutaan tarkemmin luvussa 3.4. (SIVIS 2020.)

Ammatillisessa koulutuksessa korostetaan osaamista. Opiskelijalla voi olla jo osaamista valmiina hankittuna, joten hoksauksen(HOKS) kautta hänelle tehdään suunnitelma puuttuvan osaamisen kartuttamisesta opintojen avulla tai muulla tavoin. Jos opiskelijalla on jo vahva osaaminen, hänet ohjataan tarvittavaan koulutukseen, tai jopa suoraan näyttöön.

Kuvio 3. Opiskelijan reitti osaamiseen

Yllä olevassa kuviossa pyrin kuvaamaan ammatillisen osaamisen hankkimista. Jokainen viiva on reitti, jonka eri opiskelija voi kulkea saavuttaakseen osaamisen. Esimerkiksi suorin viiva voi olla opiskelijan joka on jo osaava, kun taas kuvion kaarevin reitti on toisen opiskelijan, jonka täytyy harjoitella paljon ja jonka oppimistulokset näkyvät hitaasti osaamiseksi jalostuen.

Jokaisessa tutkinnon osassa on määritelty kyseisen osan ammattitaitovaatimukset. Näiden ammattitaitovaatimusten täytyminen on ohjaavan opettajan vastuulla. Jos näyttössä todetaan puutteita ammattitaidon osoittamisessa, voidaan ammattitaidon osoittamista täydentää muilla tavoin. Jotta tällaisilta vältyttäisiin on HOKS:n laadukas tekeminen ja henkilökohtaistaminen erittäin tärkeää.

2.3 Osaamisen arviointi

Koulutuksen järjestäjän vastuulla on tehdä suunnitelma osaamisen arvioinnin toteuttamisesta. Uudistetuissa tutkinnon perusteissa arviointi perustuu ammattitaitovaatimuksiin. Arviointi tapahtuu asteikolla 1-5. Ohjeistuksen mukaan arvioinnissa on hyvä käyttää kvalitatiivisia arviointimenetelmiä. Arviointikeskustelussa on työelämän edustaja,

joka antaa oman palautteensa osana keskustelua. Tämä tilaisuus on myös luonteva keskustelu ammattikentän kanssa, josta saadaan palautetta tutkinnon järjestäjän toiminnasta. Yleensä oppilaitoksen edustaja ja työelämäedustaja päättävät opiskelijan arvosanan. Näin näyttöarviointikeskustelu etenee kolmikannassa (opiskelija, oppilaitoksen edustaja, työelämän edustaja) reflektoiden ja opiskelija on yleensä samaa mieltä arvosanasta päättävien kanssa.

Opiskelijalla on mahdollisuus pyytää osaamisen arvioinnin tarkistamista arvioijilta 14 päivän sisällä arviointinsa kuulemisesta. Tutkintokoulutuksessa olevalla opiskelijalla on lisäksi oikeus pyytää oikaisua arvioinnin tarkistamisesta. Tämä arvioinnin oikaisupyyntö on lähetettävä tutkintotoimikunnalle, eli musiikkiteknologin tapauksessa esittävien alojen tutkintotoimikunnalle. (OPHc 2018.)

Oppilaitoksen edustajan, hyvin usein opettajan, vastuulle kuuluu itse prosessin sujuvuus ja tutkinnon osien suoritustietojen vieni järjestelmään. Hänen on mahdollisesti perehdytettävä työelämän edustaja tutkinnon perusteisiin. Koulutuksen järjestäjät ovat lisäksi työelämän edustajien kouluttamisvastuussa uusien tutkinnon perusteiden mukaan. (Kotila 2019, 44.)

Näin on kuvattu osaamisen arviointi ja opiskelijan arviointi tutkinnon osan suorittamisessa. Tämä prosessi on ollut käytössä aikaisemmissa tutkinnon perusteissa. Musiikkiteknologian koulutuksen näkökulmasta tässä ei ole muutosta aikaisempaan. Suurempi muutos tulee uusien tutkinnon osien sisältövaatimusten mukaan ja siten heijastuu arviointiin.

3 Opiskelijan taidot ja kompetenssit

Uutta opeteltaessa on tärkeä omata oppimisen tukevia taitoja. Oppiminen on sisäinen prosessi, johon me itse voimme vaikuttaa. Myös yksilön oman toiminnan ohjaus määrittää oppimisen ja lopulta osaamisen. Useissa töissä vaaditaan samankaltaisia kompetensseja vaikka töiden substanssit olisivatkin hyvinkin kaukana toisistaan. Ja näiden lisäksi kaikki työt ovat lähes poikkeuksetta yhdessä tekemistä ja jatkuvaa dialogia.

3.1 Kompetenssi

Yleinen suomalainen asiasanasto määrittelee kompetenssin osaamiseksi, kelpoisuudeksi ja pätevyydeksi (Ysa 2020). Kompetenssi-sanaa on vaikea määrittää yhdellä tai kahdella sanalla. Esimerkiksi määrittelyn hankaluudesta käy se, että kansainvälisen

työjärjestön ILO:n Cinterforin (The Inter-American Centre for Knowledge Development in Vocational Training) internetsivuilta voi löytää 28 erilaista määritelmää kompetenssil-le (Hanhinen 2010, 52).

Tulevaisuuden tarpeellisia kompetensseja on vaikea ennustaa. Lisäksi on arvioitu, että vuoteen 2022 mennessä yli puolet työvoimasta koulutetaan uudelleen vanhojen taitojen muuttuessa tarpeettomiksi (Sarvas 2019, 15). Tässä opinnäytetyössä kompetenssi on rinnastettavissa juuri osaamiseksi. Osaamisen kautta voi olla kelpoinen johonkin työtehtävään ja toki pätevä voi olla ilman formaalia kelpoisuuttakin. Voidaan myös ennustaa, että tulevaisuuden työtehtävät lienevät vaatimuksiltaan sellaisia, että ne joko vaativat uutta koulutusta, tai pelkästään yksilön halukkuutta ottaa työtehtävä vastaan ja tehdä se samalla oppien. Tämä voi myös tarkoittaa sitä, että osaamisen vaatimukset työtehtäviin voivat muuttua työurien jatkumisen myötä. Yleisimmät työpaikkojen osaamispuutteet liittyvät digitaalisuuden hallintaan ja sen työkaluihin (Hussi 2018).

Kompetenssin määrällinen säätely on myös subjektiivinen asia, johon vaikuttavat yksilön työkokemus ja työpanos. Tällöin työntekijän laadullisiin kompetensseihin voi vaikuttaa vaikka lähellä oleva eläköityminen, tai muu henkilökohtaisen motivaation parametri. Vaikka havainnot yksilön itseohjautumisesta ja kompetenssien määrän korrelaatiosta voivat olla mahdollisia, on tämän opinnäytetyön teemahaastattelun teemoittamisessa itseohjautuvuus määritelty osaksi yleistä kompetenssia.

Nykyisenkaltaisessa silputussa työelämässä ei ole enää töitä, joissa voi passiivisesti tehdä työnsä ilman aktiivista otetta. Joten perinteiset "kahdeksasta neljään" työt ovat vähenemässä asiantuntijatyön lisääntyessä.

3.2 Kvalifikaatioluokittelu

	Kova osaaminen	Pehmeä osaaminen
	Tekninen, työkohtainen osaaminen, joka on helppo havainnoida, mitata, harjoitella ja on ymmärrettävä taidoksi ja tiedoksi	Ei tiettyyn työhön liittyvä, usein abstrakti, vaikea mitata ja läheisesti asenteisiin liittyvä
Yleiset taidot Soveltuva osaaminen useimmissa yrityksissä, ammateissa ja toimialoilla	Geneerinen kova osaaminen	(Geneerinen) Pehmeä osaaminen
Erityiset taidot Soveltuva osaaminen harvoissa yrityksissä, ammateissa ja toimialoilla	Erityinen kova osaaminen	(Erityinen) Pehmeä osaaminen

Kuvio 4. Osaamisen typologia (OPHe 2019)

Osaamistarpeita voidaan eritellä monella tavalla. Opetushallitus määrittelee tulevaisuuden osaamiset alla näkyvän kuvion mukaisesti. Tässä nelikentässä vaaka-akselilla olevat osaamiset on jaoteltu kovaan ja pehmeään osaamiseen, kun taas pystyakselilla on jako yleisiin ja erityisiin taitoihin.

Yllä olevaa kuviota katsellen selviää, että on paljon osaamista, jonka luonne ja merkitys muuttuvat tulevaisuudessa. Toisaalta samaan aikaan jotkut osaamiset eivät oikeastaan muutu, vaan pysyvät samoina. Kuviosta on myös tulkittavissa kovan osaamisen olevan musiikkiteknologian ydinosaa ja pehmeän osaamisen asenteisiin liittyvää osaamista. Tässä opinnäytetyössä aineistona käytetty teemahaastattelun teemojen erittely on tehty näiden kompetenssien mukaisesti. Lisäksi tämä osaamisen typologian nelikenttä on otettu huomioon teemahaastatteluita analysoitaessa. (OPHe, 2019.)

3.3 Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Elinikäinen oppiminen esiteltiin alunperin UNESCO:n toimesta 1960-luvulla. Ajatuksena on ideaali ihmisestä, joka oppii koko ajan elämänsä ikävuosina. Ihminen oppii formaalisti, non-formaalisti ja informaalisti. Tämän tyyppinen ominaisuus ja kehittyminen on tullut hyvin tärkeäksi työelämän muutoksien ja erilaisten tarpeiden vuoksi. Vaikka alla olevassa kuviossa erilaiset oppimistavat näyttävät hyvin erilaisilta oppimistavoiltaan, on yksilölle niiden omaksumisen kyky nyky-yhteiskunnassa tarpeellista.

Formaali oppiminen	Non-formaali oppiminen	Informaali oppiminen
Virallista	Ei virallista	Arkioppimista
Tavoitteellista	ei tavoitteellista	Yksilökeskeistä
Strukturoitua	Strukturoitua	non-strukturoitua
Tutkintokeskeinen	Ei tutkintokeskeinen	Osaamiskeskeinen

Taulukko 3. Elinikäisen oppimisen eri tapoja ja niiden eroja

Usein non-formaalista oppimista arvostellaan sen epätavoitteellisuuden vuoksi. On kuitenkin kiistatonta, että tällainen oppiminen on yhtä vahvaa ja tunnustettavaa nykypäivän osaamista huomioitaessa. Toisin sanoen, oppimisen tapa ei ole merkityksellistä osaamista arvioitaessa.

Myös informaalin oppimisen tulokset ovat puhuttaneet tiedeyhteisöä. Usein informaalioppimista kutsutaan arkioppimiseksi. Nykypäivän kaikessa informaali-oppimisessa nähdään yhteisiksi tekijöiksi selvä konteksti ja oppimistilanne (Ala-Kyyny 2012, 29). Esimerkki nykypäivän informaalista-oppimisesta on esimerkiksi englannin kielen oppiminen kuuntelemalla englanniksi laulettua musiikkia. Tällaisessa esimerkissä tilanne olisi musiikin kuuntelutilanne ja kontekstina asiayhteys saada selvää, mitä laulussa lauletaan. Tässä oppimisprosessissa ongelma ikäänkuin triggeröi kuuntelijan toimimaan.

Yhteistä kaikille kolmelle tavalle oppia on kuitenkin yksinkertaistettuna yksilön motivaatio. Ilman oppijan motivaatiota oppimista ei tapahdu. Tarkemmin oppimistapoja tarkasteltuna juuri informaali- ja non-formaali-oppiminen tapahtuu yksilön oman motivaation seurauksena. Musiikin alalla on näillä kahdella oppimistavalla suuri merkitys. Motivaatiota lisää myös oman tekemisen esitleminen toisille tekijöille ja siten sosiaalinen yhteys muihin. Musiikintekijöiden kanssa samanmuotoista motiivia voidaan nähdä avoimen lähdekoodin tekijöissä ja wikipedian kehittäjissä. Uuden luominen on tarvelähtöistä ja silti tuloksen omistajuus säilyy. (Salavuo, 2011.)

Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat määritelleet elinikäisen oppimisen avaintaidot, seuraavalla tavalla (Peda.net 2020):

- 1) viestintä äidinkielellä
- 2) viestintä vierailta kielillä
- 3) matemaattinen osaaminen ja perusosaaminen luonnontieteiden ja tekniikan aloilla
- 4) digitaaliset taidot

- 5) oppimistaidot
- 6) sosiaaliset ja kansalaistaidot
- 7) aloitekyky ja yrittäjyys
- 8) tietoisuus kulttuurista ja kulttuurin ilmaisumuodot

Lisäksi keskeisiksi sisäisiksi teemoiksi jokaisessa avaintaidossa nostetaan kriittinen ajattelu, luovuus, aloitteellisuus, ongelmanratkaisukyky, riskinarviointi, päätöksenteko sekä tunteiden rakentava hallinta. (Peda.net 2020).

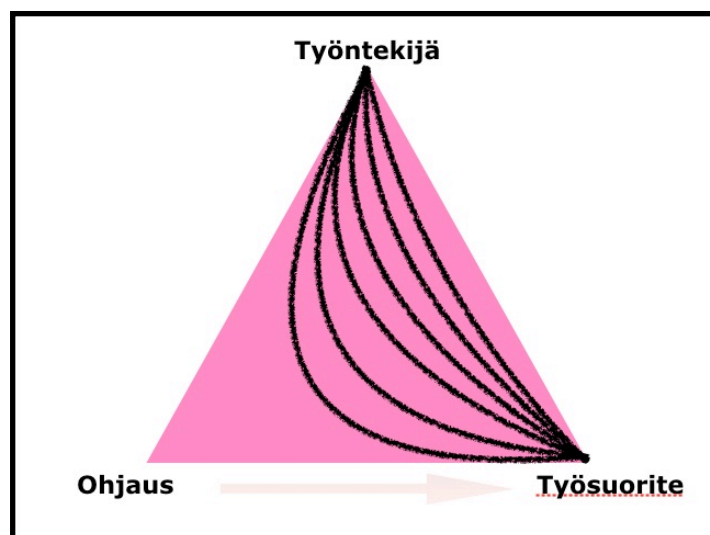
Tarkasteltaessa elinikäisen oppimisen avaintaitoja, voidaan todeta näiden soveltuvan musiikin alalle hyvin. Musiikin alalla toimimista kutsutaan usein elämäntavan valinnaksi. Usein musiikin harrastaminen aloitetaan jo lapsena, tai jopa vauvana musiikkileikkikoulussa ja silti toisaalta musiikkia voidaan harrastaa ilman formaalia koulutusta, jos osaaminen ja motivaatio on riittävällä tasolla. Musiikin harrastamisessa ja musiikin alalla toimimisessa on sisäsyntyisiä osaamistarpeita. Yhtenä esimerkkinä mainittakoon yhteismusisoinnin sosiaalinen ulottuvuus. (Vainikainen 2014, 37.)

3.4 Itseohjautuvuus

Henkilön kykyä toimia omaehtoisesti ilman kontrollia ja ulkopuolista ohjausta kutsutaan itseohjautuvuudeksi. Itseohjautuvuudella on merkittävä relaatio yksilön motivaatioon. Tämän lisäksi yksilöllä on oltava riittävät taidot päämäärän saavuttamiseen. Tiettyyn tehtävään kuuluvien teknisten taitojen lisäksi on oltava kykyä itsensä johtamiseen. Näitä, aikaisemmin esimiehelle kuuluneita, taitoja ovat Martelan ja Jarenkon mukaan (2017,12):

- Ajanhallinta
- Tehtävien asettaminen
- Resurssien hallinta
- Priorisointi

Tällaista itseohjautuvuuden osaamisen kuvastoa tarvitaan myös nykypäivän opiskelutaidoissa. Usein työelämätaitoja ja opiskelutaitoja pidetään samanlaisina. Aikaisemmin esiteltyä kuvio 3:sta voidaan muokata esittämään itseohjautuvuutta työelämässä. Kuviossa suuremmat viivat ovat itseohjautuvaisempien työntekijöiden reittejä, kun taas kaarevammalla kuvaavat suuremman ohjaustarpeen vaativien työntekijöiden matkaa itse työsuoritteeseen. Näin työntekijän itseohjautuvuuden ja opiskelijan osaamisen kehittämisessä voidaan nähdä vahvasti samankaltaisia muotoja.

Kuvio 5. Erilaisia itseohjautuvuuden reittejä

Kuviossa on muutettu:

Kuvio 3		Kuvio 5
Opiskelija	→	Työntekijä
Koulutus	→	Ohjaus
Osaaminen	→	Työsuorite

Itseohjautuvuudessa, kuten kaikissa ominaisuuteen viittaavissa määritelmässä on ongelmansa: se ei sovi kaikille. Joillekin sopii opiskella ja työskennellä tutussa ympäristössä selviä ohjeita noudattaen. Itseohjautuvuuden tärkeitä ominaisuuksia ovat työntekijän hyvä itsetuntemus ja -luottamus, oma-aloitteisuus, päämäärätietoisuus, vastuunkanto, kyky itsenäisiin päätöksiin, priorisointiin ja delegointiin. Negatiivisessa valossa tarkasteltuna itseohjautuvuuden voidaan nähdä ruokkivan myös yksilöiden suorituskeskeisyyttä, rajattomuutta ja epävarmuutta. Näiden tekijöiden myötä itseohjautuvuudesta voi tulla taakka, jota on raskas kantaa. Itseohjautuvuus voi altistaa työuupumukseen. Kun työn aikarajat, sisältö ja rakenne ovat epäselvät, voi työn tekeminen olla todella raskasta. (Savaspuro 2019, 41-42.)

Olisiko liian uskaliaasta väittää opiskelijan ja työntekijän itseohjautuvuuksilla olevan suoria korrelaatioita? Ehkä, mutta siinä on silti yhteyksiä. Kuoriutuuko itseohjautuvasta opiskelijasta myös itseohjautuva työntekijä? Yhteys on mahdollinen.

3.5 Psykologiset perustarpeet

Itseohjautuvuusteorian esittelivät yhdysvaltalaiset Richard M. Ryan ja Edward L. Deci. Heidän mukaansa ihmisillä on työelämässä ja muilla elämän alueilla kolme psykologista perustarvetta. Nämä kolme perustarvetta ovat *omaehtoisuus* (autonomy), *kyvykkyys* (competence) ja *yhteenkuuluvuus* (relatedness). Omaehtoisuus on hallinnan tunne omasta elämästään ja tunne, että toimii omista lähtökohdistaan käsin. Kyvykkyuden tarve selittyy taasen ihmisen halusta ymmärtää oman toiminnan kausaliteettia. Yhteenkuuluvuus on nimensämukaisesti sosiaalisten ihmissuhteiden ja toimintaympäristöjen tarve, yhdessä tekemisen ja kehittymisen paikka. Nämä perustarpeet ovat tärkeimmät tekijät rakennettaessa ihmisen onnellisuutta ja hyvinvointia. (Deci ja Ryan 2002, 68-71.)

Omaehtoiseen tekemiseen liittyy vahvasti myös se, että toiminnanohjaus tulee itse ihmisestä sisältä, eikä siihen liity ulkopuolelta tulevaa ohjausta. Tällainen tekeminen on yleistä musiikin ympärillä toimiville. Asioiden oppiminen ja motivaatio tulee sisältä, ikäänkuin pakotettuna soittamaan ja laulamaan. "Tekisin tätä työtä silti, vaikka en saisi tästä senttiäkään rahaa", voi kuulla musiikin alalla työskentelevien sanovan. Tuttua on myös tarina nuoresta innokkaasta musiikin harrastajasta, joka nähdessään esimerkiksi bändin esiintyvän, päättää uhrata lopun elämänsä juuri tuohon samaan päästäkseen. Näin kävi muun muassa The Eagles:n Glenn Freyille 14-vuotiaana päästessään seuraamaan The Beatles:n konserttia Detroitissa 1964. Näin pianonsoitto sai väistyä ja tilalle tuli kitaransoittoa ja biisien tekemistä (Beatleshistorian.com 2016). Nämä tapaukset ovat esimerkkejä omaehtoisuudesta, jota musiikkialalla toimiminen vaatii. Ranja Purman selvitys "*Musiikkialan perustutkinnon lukuvuosina 2011–2016 suorittaneiden sijoittuminen työelämään ja jatko-opintoihin*" selventää musiikkialan tekijät, jotka ovat työntekijöille tärkeitä. Näitä tekijöitä ovat (Purma 2017, 57.):

- Muusikon ilo
- Yhteisöllisyys, työstä nauttiminen
- Oman musiikin tekeminen ja esittäminen
- Intohimo alaa kohtaan
- Kutsumuksen toteuttaminen
- Että voin olla positiivinen vaikuttaja tulevaisuuteen.

Kyvykkyys rinnastetaan usein kompetenssiin. Yksinkertaistettuna kyse on yksilössä tapahtuvan osaamisen julkituomista työtehtävässä: tekijä on kyvykäs työn hoitamisessa. On myös ymmärrettävää, että tekeminen jossa onnistuu on mielekkäämpää, kuin

työ joka ei ota onnistuakseen. Kyvykkyys on tässä tapauksessa sopiva termi. Tämä siksi, että ensimmäisen tarpeen, omaehtoisuuden, puuttuessa kyvykkyys ei ole lainkaan tärkeä tai hyödyllinen. Asioita voi kyetä tekemään, mutta ilman sisäistä paloa, se jää tekemättömäksi.

Yhteenkuuluvuus on inhimillinen tarve. Meillä on sisäsyntyisesti halu tehdä asioita yhdessä ja toisillemme. Tarvitsemme ympärillemme turvallisen ja kannustavan ympäristön. Jos ympärillämme on tällaisia yhteisöjä, voimme hyvin (Martela 2014). Musiikin alalla ryhmässä tekeminen on luonnollista. Sitä on tehty aikojen alusta lähtien ja tullaan aina tekemään. Tätä yhdessä tekemistä kutsutaan yhteismusisoinniksi. Musiikin toimintaympäristöissä ei ole sellaista tilaa, jossa ollaan koko prosessin läpi ilman muita.

Myös musiikkiteknologian alalla psykologiset perustarpeet ovat näkyvillä koko ajan. *Omaehtoisuus* on nähtävissä omassa työskentelyssä ja osin jopa itseohjautuvuuden muotoisena tekemistä eteenpäin vievänä voimana. Musiikkiteknologiaa voi käyttää myös ilman formaalia koulutusta, eikä se vaadi kuin kiinnostusta ja halua toimia alan tehtävissä. *Kyvykkyys* voi olla enemmän ammattimaista toimintaa, jolloin on kyky käyttää musiikkiteknologiaa tavoitteeseen pääsemiseksi. Yhteenkuuluvuus löytyy musiikkialan työympäristöistä, joissa toimitaan aina ryhmässä ja koetaan vahvaa yhdessätekemisen riemua.

4 Musiikkiteknologian osaamisala

Musiikkiteknologian alan ammattilaiset perustivat yhdistyksen vuonna 1948 New York:ssa. Yhdistyksen nimeksi tuli AES (Audio Engineering Society). Tästä yhdistyksen perustamisesta katsotaan musiikkiteknologian alan järjestäytyminen alkaneeksi. Tuolloin alalle ei ollut koulutusta, vaan työhön päädyttiin enimmäkseen työharjoittelun kautta. Vuonna 1953 AES alkoi julkaista *AES journal*-aikakausilehteä, jota pidetään ensimmäisenä musiikkiteknologian oppimateriaalina (AES 2020). Vaikka musiikkiteknologia on järjestelmällisesti kehittynyt jo yli puoli vuosisataa, se on silti nuori ala. Mielestäni musiikkiteknologia on taiteen osan, eli musiikin, esiintuomiseen ja jalostamiseen liittyvä ala.

Musiikkiteknologian ammatilliseen perustutkintoon johtavaa koulutusta järjestää Suomessa seitsemän oppilaitosta. Nämä tutkinnon järjestäjät ovat: Pop&Jazz konservatorio Helsingissä, Turun konservatorio, Palmgren-konservatorio Porissa, Kuopion konservatorio, Ammattiopisto Lappia Torniossa ja Koulutuskeskus Salpaus Lahdessa. Näiden lisäksi erityisopetuksena musiikkiteknologian opetusta tarjoaa ammattiopisto Live Espoossa.

Musiikkiteknologian alassa yhdistyy sanamukaisesti musiikki ja teknologia. Musiikkiteknologi voi työelämässä toimiessaan olla esimerkiksi live-miksaaja, työskennellä studiossa äänittäjänä ja muusikkona tai äänistudiossa soittaessaan. Rogers jakaa tekniikka-sanana kahteen eri tekijään: *software* ja *hardware*. Usein teknologiaa määriteltäessä esitetään se edelleen perinteisesti vain laitetasolla, mutta se voi olla myöskin idea- ja informaatiotasosta (Rogers.2003, 13). Musiikkiteknologian ja perinteisen muusikkouden osaamisessa risteytyy monia substanssitason tekijöitä. On vaikea määritellä, mihin muusikkous loppuu ja musiikkiteknologian alan osaaminen alkaa. Kysymys on pikemminkin yhteistyöstä ja osaamisen leveydestä. Useat hyvät muusikot omaavat paljon musiikkiteknologista osaamista. Toki on myös huomioitava, että moni muusikko voi pyrkiä tarkoituksellisesti irrottautumaan musiikkiteknologiasta, jos siihen on työryhmässä mahdollisuus.

Musiikkiteknologian rooli on muuttunut vuosien myötä. Tarkastellessa elektroakustisen musiikin kehitystä, voidaan tuoda erityisesti esiin sen nopea kehitys. Yhden käsityksen mukaan musiikkiteknologian katsotaan alkaneen telharmoniumista, joka oli Thaddeus Cahillin vuonna 1897 kehittämä huoneen kokoinen varhainen syntetisaattori. Siirryttäessä 1960-luvulle siirryttiin myös nykyaikaisten syntetisaattoreiden aikakauteen. Niinpä Rogersin tulkintaa käyttäen voidaan todeta musiikkiteknologian olleen alussa *hardware*-tason ala. Tällöin katsotaan myös äänisynteesin aikakauden alkaneeksi. Nykypäivänä äänisynteesiä - kaikissa muodoissa- on mahdollista toteuttaa *software*-tasolla simuloiden. Näin ollen viime aikojen kehitys on ollut enimmäkseen *software*-tason muutosta. Sen vuoksi nykyiset musiikkiteknologiset työkalut ovat usein muokattavissa käyttäjän henkilökohtaisten mieltymysten mukaan.

Alunperin musiikkiteknologia oli siis uusien soittimien ja sointivärien etsimistä. Tietokoneiden yleistyttyä 1980-luvun puolenvälin tienoilla aloitettiin notaatio-ohjelmistojen käyttäminen. Vuonna 1988 esiteltiin Finale, joka oli uuraauurtava notaatio-ohjelmisto ja viisi vuotta myöhemmin ilmestyi Sibelius. Nämä ohjelmistot avasivat jokaiselle musiikintekijälle uuden tavan kirjoittaa nuotteja ja muokata niitä. Notaatio-ohjelmistojen käyttäjien ja kehittäjien mielenmaisemasta kertoo se tosiseikka, että nämä kaksi ohjelmaa ovat edelleen kaksi käytetyintä nuotinkirjoitusohjelmaa.

Äänentoisto on ollut osa musiikkiteknologiaa jo 1940-luvun alusta, jotta live-esiintymisissä hiljaisimmat instrumentit saatiin erottumaan. Näitä olivat esimerkiksi viulu ja laulu. Myöhemmin äänentoistoa tarvittiin vielä enemmän, kun suosioon nousi rautalanka- ja rock-bändit. Näin tuotantoon tarvittiin asiantuntija, joka ymmärsi live-äänentoiston tekniikasta ja tarkkaili äänentasoja esiintymisen aikana. Suomessa äänentoiston uranuurtaja oli Matti Sarapaltio, joka perusti vuonna 1968 Audiotronin äänitekniset laboratoriot.

Noina aikoina äänentoiston laitevalmistajien tuotteita ei tuotu Suomeen saakka, joten laitteet oli suunniteltava ja valmistettava itse. Tässä työssä juuri Sarapaltion rooli oli mullistava. Hänen katsotaan avanneen ovia uusille alalle tulijoille ja kehittäneen uusia toimintatapoja, sekä oppimateriaaleja. (Manninen 2005, 5-8.)

Nykyisin musiikkiteknologian opiskelijat saavat opinnoissaan kokemusta laaja-alaisesti monenlaisista alan työtehtävistä ja yleensä erikoistuvat toiseen seuraavista: äänentoistoon tai äänistudiotyöskentelyyn.

4.1 Uudet tutkinnon perusteet

Jokaisella ammatillisella tutkinnolla on omat tutkinnon perusteensa. Nämä tutkinnon perusteet toimivat valtakunnallisina opetussuunnitelmina, joita tutkinnon järjestäjät täsmentävät omilla koulutuksen toteutussuunnitelmillaan. Näihin suunnitelmiin on kirjattava koulutuksen sisältö, tutkinnon osien laajuus ja arviointi.

Musiikkialan tutkinnon perusteet uudistuvat 1.8. 2020. Tämän jälkeen jokainen uusi opiskelija aloittaa opintonsa uusien tutkinnon perusteiden mukaan. Musiikkialan perustutkinto on laajuudeltaan 180 osaamispistettä. Tutkinto muodostuu ammatillisista tutkinnon osista (145 osp), sekä yhteisistä tutkinnon osista (35 osp). Musiikkialan perustutkinnossa on edelleen (katso taulukko 2.) kolme osaamisalaa. Luonnollisesti uudet tutkinnon perusteet on päivitetty ja niihin on pyritty tuomaan ammattialan tämän hetken tuoreita osaamistavoitteita. Vaikka musiikkiteknologian osaamisalalla on edelleen pääpaino äänentoisto- ja äänistudiotyöskentelyssä, mukaan on tullut uusia sisältöjä uusien tutkinnon osien muodossa. Näitä löytyy erityisesti vapaasti valittavista tutkinnon osista. Merkittävää aikaisempiin tutkinnon osiin on myös se, että jokaisella kolmella osaamisalalla on samat vapaasti valittavat tutkinnon osat.

Tutkinnon perusteet valmisteltiin kolmikantaisessa asiantuntijatyössä, jossa oli mukana musiikkialan työelämän edustajia, sidosryhmiä sekä koulutuksen järjestäjien edustajia. Lausuntovaiheessa alan toimijoilta pyydettiin lausuntoja. Näitä lausuntoja pyydettiin 35:ltä eri toimijalta. Lausuntoja sai antaa myös muutkin toimijat. Lausuntoja jätettiin 12 kappaletta. (OPH_d.)

4.2 Koulutuksen- ja kurssien toteutussuunnitelma

Jo vuoden 2018 tutkinnon perusteiden mukaan koulutuksen järjestäjän tehtävänä oli koostaa suunnitelma, jossa tutkinnon perusteiden mukaiset tutkinnon osat näkyvät

opintopolkuna tutkinnon suorittajalle. Tutkinnon järjestäjät toteuttivat näitä suunnitelmia monin eri tavoin. Lähtökohtana oli muodostaa sellainen toteutus suunnitelma, josta henkilökohtaistamisen avulla saadaan tutkinnon suorittajalle, eli opiskelijalle, aikaiseksi mielekäs opintopolku. Näin syntyi ketju, jossa tutkinnon perusteet luovat raamit tutkinnon osien muodossa ja toteutus suunnitelmalliset kurssit kehittävät valmiuksia tutkintojen osien suorittamiseen.

4.3 Musiikkiteknologian koulutuksen kehittämistarpeet

Mietittäessä koulutuksen sisältöjä, esiin tulee kaksi hyvin erilaista näkökulmaa: alan opiskelijan ja työelämän. Opetuksen sisällön määrittelyssä tutkinnon järjestäjä määrittelee vahvasti opiskelijan osaamista. Tästä syystä tutkinnon järjestäjän olisi kuunneltava työelämää ja osin opiskelijoitakin opetuksen sisältöä suunniteltaessa.

Tällä hetkellä opiskelija saa perusosaamisen jokaisesta musiikkiteknologian työtehtävästä. Kuitenkin haasteeksi on muodostunut ajan riittämättömyys ja opiskelijan oma halu erikoistua johonkin alan pieneen erikoisalueeseen. Esimerkkinä tästä voidaan mainita vaikka EDM-musiikin tuottaminen. Osin koulutuksessa joudutaankin pohtimaan arvoja ja yksilön vapauksia toteuttaa omaa taiteellista toimintaa. Opintoja määrittelee kuitenkin tutkinnon perusteet ja tutkinnon osat on toteuduttava, jos kokonaisen tutkinnon suorittaminen on tavoitteena. Henkilökohtaistaminen on mielestäni oikeansuuntainen kehitys opiskelijan kehittymiseen ja sen tukemiseen. Silti musiikkiteknologian koulutus voi näkyä opiskelijan suuntaan liian perinteisenä. Miten koulutuksessa otetaan huomioon uudet musiikkityylit? Entä kuinka soitin määritellään? Nämä ovat sellaisia kysymyksiä, joihin koulutuksen järjestäjät joutuvat pohtimaan vastauksia entistä tiheämmin ja kyseenalaistamaan edelliset vastauksensa.

Työelämä tarvitsee osaavia työntekijöitä. Työnantajalle on yhdentekevää musiikkiteknologian musiikin hahmotuksen kurssin arvosana, jos hän osaa asiansa esimerkiksi puoluekokouksen äänentoistossa. Tällainen tilanne aiheuttaa epäilemättä sen reaktion työelämässä, että musiikkiteknologian koulutusta ei arvosteta. Määrittelynä työnantajilla on pikemminkin, että valmistuneella musiikkiteknologilla on mahdollisesti valmiudet ja osaaminen työelämässä toimimiseen.

Perinteisen konservatorio-opiskelun katsotaan olevan formaalia oppimista. Nykyisten videopalveluiden myötä esimerkiksi DAW:n oppiminen on muuttunut. Tämä non-formaali- ja informaali-oppiminen on tullut osaksi nykypäivän osaamisen jalostamista ja sen jakamista. Tämä arkipäiväinen oppiminen ei voi olla nakertamatta perinteisten op-

pilaitosten arvostusta. On myös epätodennäköistä nähdä parhaiden tekijöiden hakeutuvan musiikkioppilaitoksiin, jos he jo pärjäävät työelämässä.

Viime vuosina Turun konservatoriossa on musiikkiteknologian koulutusta kehitetty monin tavoin. Työelämäyhteyksiä on luotu alueen yrityksiin ja toimijoihin. Joka vuosi järjestetään esiintymisiä ympäri Varsinais-Suomea noin 130 kappaletta, joissa Turun konservatorion opiskelijat ovat mukana. On kuitenkin realismia todeta, että nykyinen itseohjautuvaa ja aktiivista otetta vaativa opiskelu voi viedä jotkut opiskelijat jaksamisen ääri-rajoiille. Usein kuulee opiskelijoiden kyseenalaistavan palautteissaan kurssien sisältöjä vanhanaikaisina. Koulutuksen kehittäminen voi myös aiheuttaa epätasa-arvoa opiskelijoiden välille, jos kaikkia eri osaamisaloja ei kehitetä samalla vauhdilla ja tavalla.

Erityisesti olisi kehitettävä opetukseen tapa, jolla opiskelijan henkilökohtaisia osaamistarpeita voidaan löytää ja muodostaa järjestelmällinen tasolta toiselle etenevä opiskelupolku. Elokuussa vanhenevat tutkinnon perusteet eivät ota tarpeeksi huomioon yksilön henkilökohtaistamista, eivätkä kaikki musiikkiteknologian kurssit johda tutkinnon osien suorittamiseen. Samalla ongelmana on, että henkilökohtaistamisen laatua ei ole koettu aina riittäväksi.

Tulevaisuudessa kurssien toteutussuunnitelmat olisi rakennettava siten, että opiskelija kykenisi tuomaan oman näkemyksensä kursseille osallistumisiin HOKS-tilaisuuksissa. On myös luotava järjestelmä siten, että opiskelija voisi suorittaa vaivatta kursseja ja tutkinnon osia toisista osaamisaloilta. Näkemykseni mukaan tällöin olisi oltava selkeät kurssien- ja tutkinnon osien toteutussuunnitelmat. Lisäksi olisi luotava koko musiikkiteknologian koulutuksen kartta, jossa on havainnollisesti esitetty kurssit, tutkinnon osat ja opiskeluiden eteneminen.

4.4 Työelämän vaatimukset

Tällä hetkellä työelämän vaatimukset työntekijälle ovat moninaiset. Töiden sisällöt eivät pysy samanlaisina, työn tekemiset tavat ja paikat muuttuvat. Jotta näihin tarpeisiin voidaan vastata, on parannettava ja kehitettävä työntekijöiden työelämävalmiuksia. Usein kehittämisen keskiössä nähdään digiosaaminen ja muu teknologia-osaaminen, mutta se vaatii muutakin. Ongelmanratkaisukyky ja tiedon jalostaminen ovat tärkeitä osaamisia nykyisen kaltaisessa työelämässä. Myös uusien työkalujen mukaan ottaminen on arkipäivää; maanviljelijöiden ICT-taidot ovat tulleet uusina osaamistapeina samaan tapaan, kuin peruskoulun opettajien Wilma-viestintään käytettävä tekninen ja viestinnällinen osaaminen. Työelämän muuttuessa elinikäinen oppiminen korostuu, sekä yksilön metataidot, kuten itsensä johtaminen ja oman osaamisen ja vahvuuksien tunnistami-

nen. Työn tekemisen laatuun vaikuttaa myös suuresti yksilön motivaation määrä. Useat työt työpaikoilla ovat geneerisiä, kaikkien tehtävissä, mutta kuitenkin säilytetty tiettyjen työntekijöiden tehtäviksi. Tällainen ilmiö kuvastaa hyvin nykypäivää, tämä ei ollut ennen mahdollista. Työtä valikoidaan tarkemmin, vaikka osaamisvaatimukset täytettäisiinkin. (Hakala 2018.)

Vielä toistaiseksi perinteinen palkkatyö on säilyttänyt asemansa, mutta samaan aikaan freelancer- ja keikkatyön määrä kasvaa. Tällä hetkellä kannatetaan ajatusta, että työpaikoilla on hyvä olla eritaustaisia ja erilaisilla työn sisällöillä olevia työntekijöitä. On myös luonnollista, että työn vaatimusten muuttuessa työntekijöiden asenne työtä kohtaan muuttuu. Foundation of Young Australians:n toimitusjohtajan Jan Owenin mukaan tämän päivän nuorella tulee olemaan työurallaan jopa 17 eri työpaikkaa viidellä eri alalla (Owen 2016).

Digitalisaation ja globaalien ilmiöiden vaikutuksesta työelämään on puhuttu pitkään. Nyt näyttää siltä, että ne ovat viimein tulossa ja osin jopa käytössä. Keväällä vuonna 2020 tapahtunut koronavirusepidemia sai aikaiseksi sen, että yhä useampi jäi kotiin ja teki etätöitä. Tämä oli eräänlainen stressitesti, jossa koeteltiin käyttäjien osaamista ja teknisen rajapinnan hallintaa. Piti löytää uudet keinot, kokousta, pitää oppitunteja ja "käydä töissä". Tätä kirjoittaessa karanteeniaikaa on kestänyt kahdeksan viikkoa ja tänä aikana moni opettaja on löytänyt itsensä uusimassa työntekemistapojaan ja digitalisoimasta pedagogiikkaansa.

Musiikkialan työelämävaatimukset ovat myös olleet luonnollisesti murroksessa. Omasa työympäristöissä on voinut todeta digitalisoitumisen kehityksen muun muassa Spotify:n soittolistojen, Sibelius-tiedostojen ja kotistudioiden määrän lisääntymisenä. Näiden lisäksi nykyaikainen äänitetuotanto on siirtynyt pitkälti työasematyöskentelyksi. Isoa akustoitua tilaa tarvitaan enää akustisia instrumentteja äänitettäessä, miksausessa ja masteroinnissa. Perinteisen levymyynnin määrän loppuminen ei ole vähentänyt kuluttajien musiikin kulutusta. Tilalle on tullut stream-palveluita. Yleisimpiä näistä ovat Spotify, Apple Music ja Google Play Music.

Tarkasteltaessa työelämän vaatimuksia, tulee esiin termi *resilienssi*, joka on vapaasti selitettynä mukautumiskyky ja joustavuus. Yksilötasolla resilienssi muodostuu koko elämän historiasta kokemuksineen ja synnynnäisistä ominaisuuksista. Toisin sanoen vahva resilienssi auttaa yksilöä pärjäämään työelämässä. Resilienssiään voi kehittää seuraavia taitojen kautta (Punto 2018):

- Ihmissuhteet

- Tunneäly
- Ongelmanratkaisu- ja toimeenpanokyky
- Optimismi
- Stressinhallintataidot

Mielenkiintoista tässä listassa on se, että siinä ei ole substanssiin liittyviä tekijöitä. Pikkemminkin listassa on ominaisuuksia, jotka ovat universaaleja hyvän työntekijän ominaisuuksia. Tämä on vallitsevaa myös musiikkialan työtehtävissä, jotka voivat vaatia paljon sosiaalista kanssakäymistä ja tunneälyä. Usein kuulee puhuttavan, että työn on saanut tekijä, joka on ennemminkin mukava, kuin todella kova osaaja. Sosiaalinen resilienssi on myös tärkeä tekijä työtovereita valittaessa.

4.3.1 Musiikkiteknologian opiskelijalle

Nuorimmat toisen asteen opiskelijat ovat varsin nuoria, 15-vuotiaita. On paradoksaalista joutua päättämään tulevaisuudestaan oppivelvollisuuden päättyessä ja joutuessa miettimään hyvinkin tarkasti tulevaisuutensa suuntaviivoista ja samaan aikaan kannustetaan elinikäiseen oppimiseen. Vaikka tulevaisuuden työelämä näyttäytyy varmasti nuoren silmin epävarmalta ja osin pelottavaltakin, on vahva itsetuntemus paras keino päästä elämässä eteenpäin (Ehrsten 2018, 9).

Nykypäivän opiskelijalta vaaditaan myös monia taitoja. Esimerkiksi ICT-taitojen on oltava vähintään tyydyttävällä tasolla. Sosiaalisten taitojen omaaminen ryhmätöiden tekemisessä ja ryhmänä edistymisen on myös tärkeää. Paineensietokykyä tarvitaan opintojen edetessä. Tärkeimmäksi muodostuu ihmisen psykologiset perustarpeet, jotka esiteltiin jo sivulla 17. Opiskelijan sisäinen ohjaus ja vaativuus vie eteenpäin ja kannustaa oppimaan ja lopulta osaamaan. On sanottu myös entisaikojen opiskelijan olleen kalvoista kopioiva passiivinen hahmo ja tuosta tilanteesta muutos nykypäivän opiskelijaan on hurja, joka on aktiivinen tiedon arvioija ja prosessoija.

Musiikkiteknologian opiskelijalta vaaditaan paljon itseohjautuvuutta. Asioista on otettava itse selvää. Kaikkiin asioihin ei ole valmista ratkaisua, vaan se on löydettävä itse. Kun tekeminen on tekniikkaan ja musiikkiin liittyvää, ovat ratkaisut joskus perinteisiä ja joskus taas luovia. Lisäksi voidaan luoda uutta, jossa mikään ei ole kiellettyä. On oltava peloton. Näitä taitoja on vaikea opettaa.

4.3.2 Musiikkiteknologian opettajalle

Musiikkiteknologian opettaminen on mielekästä ihmiselle, joka on kiinnostunut löytämään uusia asioita ja kykenee etsimään uusia vastauksia myös vanhoihin kysymyksiin. Resilienssiä on oltava valtavasti. Lisäksi luovan alan tekemisen ohjaamisessa vaaditaan herkkää osaamisen tunnistamista ja prosessiymmärrystä. Opettajan on helppo opettaa omia mielialasioitaan, mutta samaan aikaan opiskelijoiksi hakeutuu yksilöitä, jotka haluavat muuttaa perinteet ja luoda uudet tavoitteet ja musiikkityylit. Opettajuus vaatii myös henkistä kanttia: on oltava valmis vaativaankin dialogiin ja kyseenalaistamaan omia työtapoja.

Substanssiosaamisen merkitystä ei myöskään voi liikaa korostaa. Opettajan rooli voi huomaamatta muuttua byrokraattiseksi ja sellaiseksi, että se näyttäytyy opiskelijan suuntaan turhana. Tällaista on luonnollisesti vältettävä. Musiikkiteknologian opettamisen perusominaisuutena on ikuinen kiinnostus opiskelijoiden kehittymiseen, itse alaan ja sen muutoksiin.

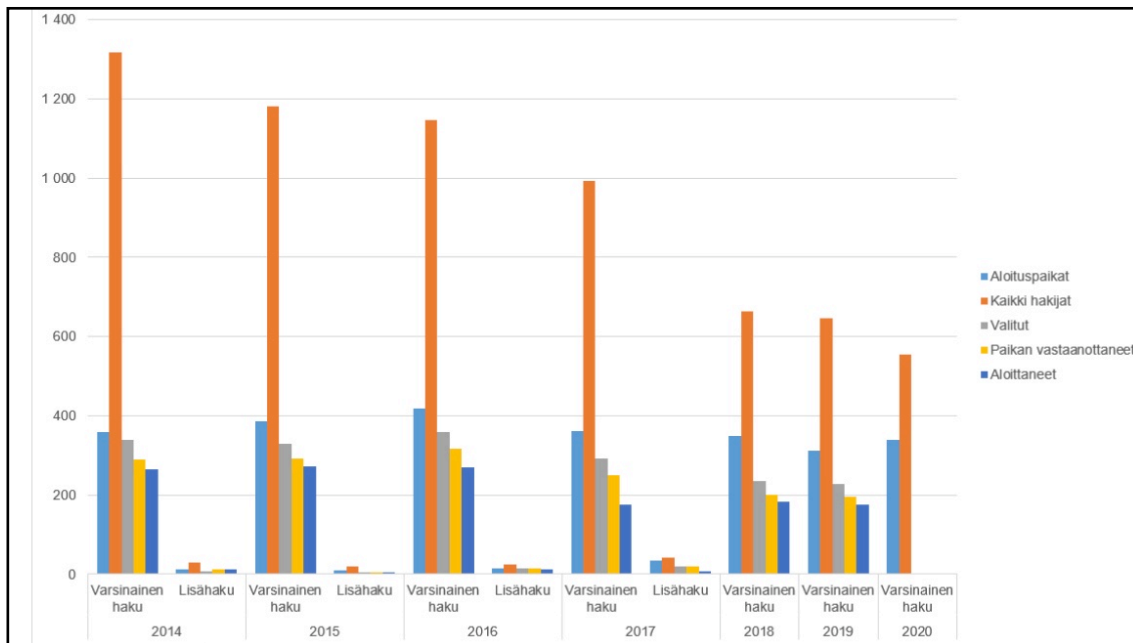
Perinteisen opettamisen muutos ohjaamiseen ja kanssakulkemiseen on myös nykypäivän validi opetusmetodi. Unkari-Virtanen ja Rahmelin kuvaavat teoksessaan *Muutosjohtajan pelimerkit* myös opettajuuden muutosta kehityksellä: punankynän käyttäjä – digitaalisten oppimisympäristöjen luoja. Näin entisaikojen tavat eivät enää ole edes käytössä, vaan vaativat uudistumista ja uudistamista. Vaikka joskus asiat pysyvät samana, niin samaan aikaan ympärillä olevat asiat voivat muuttua nopeasti. (Unkari-Virtanen & Rahmelin 2019, 9.)

4.3.3 Oppilaitokselle

Musiikkialan tutkinnon perusteita on uudistettu viimeisen viiden vuoden aikana kolme kertaa. Muutoksen vauhti on ollut kova. Samalla on todettava, että se on ollut myös tarpeen. Vaikka osa uudistuksista on ollut isomman ammatillisen reformin peruja, niin uudistukset ovat lopulta tulleet myös musiikkialan tutkinnon järjestäjille hyödyksi. Tällä hetkellä on kansallisesti hyvin samanlaiset toteutustavat ja tutkinnon suorittajien osaminen on valmistuessa varsin samalla tasolla.

Eri musiikkityylien arvot näkyvät myös koulutukseen hakeutuvien opiskelijoiden määrässä. Kevyen musiikin puolelle hakeutuvien määrä on suurempi, kuin klassisen musiikkiin. Myös musiikkiteknologian hakijamäärät ovat isommat kuin klassisessa musiikissa. Tämä on huolestuttava tendenssi.

Alla olevassa taulukossa on nähtävissä musiikkialan perustutkinnon aloituspaikkojen vähentyminen. Lisäksi taulukosta on myös havaittavissa hakijoiden määrän yli puoliintuneen viimeisen kuuden vuoden aikana. Tuoreimmassa vuodessa (vuosi 2020) ei näy vielä paikan vastaanottaneiden ja aloittaneiden määriä.

Taulukko 4. Hakumäärät, aloitusmäärät, koulutukseen valitut ja aloittaneet 2014-2020 (Vipunen 2020)

Työelämälähtöisen koulutuksen kehittäminen on myös haaste oppilaitokselle, jos on aikaisemmin luottanut oman henkilökunnan osaamiseen, eikä ole kehittänyt työelämäyhteistyötä. Lisäksi Opetushallitus kannustaa tutkinnon osien toteuttamista todellisissa työelämätilanteissa. Vielä rahallista kannustinta näillä ei ole, mutta sellainen lie-nee tulossa.

Turun konservatoriossa on jo vuosia pyritty kehittämään musiikkiteknologian koulutusta työelämälähtöiseksi. Haasteena on ollut kaikkien tutkinnon osien toteuttaminen oikeissa työelämätilanteissa työpaikoilla. Myös musiikkiteknologian opiskelijoiden musiikillisen osaamisen määrä on usein keskustelussa ja nousee aina erityisen tärkeäksi aiheeksi pääsykokeiden aikaan. Itselläni on ollut koko ajan usko musiikkiteknologian musiikillisen sivistyneisyyden kannattavuudesta. Musiikin hahmotuksen ja historian lisäksi soitettavan instrumentin osaaminen on mielestäni hyvin tärkeää. Opintoissa eteeneminen muuttuu ongelmalliseksi tutkinnon suorittajalle silloin, kun suurin opiskeluihin käytettävä aika menee oman instrumentin hallinnan harjoitteluun, eikä musiikkiteknologian opintoihin. Uusissa musiikkiteknologian osaamisalan tutkinnon perusteissa on aikaisempaa vähemmän pakollisia instrumentin hallintaan liittyviä tutkinnon osia. Tämä

on myös toisaalta erinomainen profiloitumisen mahdollisuus jokaiselle koulutuksen järjestäjälle. Esimerkiksi vuonna 2020 syksyllä Turun konservatorio tulee valitsemaan opiskelijoikseen kokelaita, jotka antavat soittonäytteensä pääsykokeissa DAW:lla (Digital Audio Workstation).

5 Teemahaastattelu musiikkiteknologian ammatillisista kompetenssivaatimuksista

Kun selvillä on uudet tutkinnon perusteet, ammatillisen koulutuksen prosessi ja yksilöön vaikuttavat ja mahdollisesti vaadittavat ominaisuudet, voidaan nostaa esiin kysymys musiikkiteknologian opetuksen sisällöistä. Tätä opinnäytetyötä varten on haastateltu kuutta eri musiikkialalla toimivaa ammattilaista. Haastatteluissa pyrittiin saavuttamaan vastaajien kokemuksesta kumpuavia osaamistarpeita.

5.1 Haastateltavat

Tähän teemahaastatteluun on kerätty eri taustalla olevia musiikkialalla toimivia ammattilaisia. Alkusysäys haastatteluille saatiin sähköposteista, jotka lähetettiin mahdollisille haastateltaville. Kysymykset lähetettiin myös sähköpostin liitetiedostona, jotta haastateltava saisi tutustua kysymyksiin jo etukäteen. Seuraavalla sivulla olevassa taulukossa on esitelty haastateltavat. Haastateltavat ovat anonyymejä ja olen antanut heille nimet oman instrumentin tai erikoisosaamisen mukaan.

Näitä samoja haastatteluja on käytetty myös kahdessa muussa opinnäytetyössä, joissa keskityttiin muusikkouden ja musiikin hahmottamisen työelämälähtöisyyteen ja opetuksen kehittämiseen (Kajamies 2020; Heinonen 2020).

Haastateltavia valittaessa haluttiin mukaan myös non-formaalisesti kouluttamatonta näkökulmaa. Näin pyrittiin varmistumaan siitä, ettei tuloksiin ilmestyisi koulutuksen tuomaa vääristymää. Merkille pantavaa oli myös se, että nuoria ja kouluttamattomia musiikin ammattilaisia oli vaikea löytää haastateltaviksi. Tämä lienee merkki siitä, että Suomessa musiikkialan koulutukseen pääsevät kaikki alalle haluavat. Lisäksi laivan risteilyisännän haastattelun ottaminen mukaan toi näkökulmaa non-musiikkisubstanssin näkökulmasta.

Haastateltavat pyrittiin valitsemaan myös siten siten, että heillä kaikilla olisi hieman erilaiset erikoistumisalat ja silti he kykenisivät vastaamaan kaikkiin haastattelun kysymyk-

siin. Kaikki haastateltavat edustivat korkeaa asiantuntijuutta omassa työtehtävässään. Haastateltavia valittaessa oli myös tärkeää, että heillä kaikilla olisi niin sanottua liiduskokemusta, eli he tarvitsivat työssään päivittäin työnjohdollista osaamista. Vaikka teemahaastattelulla pyrittiin löytämään juuri musiikkiteknologian kompetenssivaateita, on haastateltaviksi valittu neljä muusikkoa. Tämä siksi, että kaikilla näillä muusikoilla on silti kokemuksia musiikkiteknologian työtehtävistä ja he lähestyivät kysymyksiä myös oman instrumentin näkökulmasta.

Haastateltava	Koulutus- ja työtausta	Asiantuntemus
Basisti 1	Formaalisesti kouluttamaton keikkamuusikko. Freelancer	Kaikki osa-alueet
Basisti 2	Formaalisesti kouluttamaton keikkamuusikko. Freelancer	Kaikki osa-alueet
Rumpali	Formaalisesti koulutettu muusikko ja pedagogi. Myös Freelancer-muusikko.	Kaikki osa-alueet
Trumpetisti	Formaalisesti koulutettu muusikko. Myös opetustyötä tehnyt alan huippuammattilainen.	Kaikki osa-alueet
Ääniteknikko	Formaalisesti koulutettu ääniteknikan ammattilainen.	Korostuneesti musiikkiteknologia.
Risteilyisäntä	Formaalisesti koulutettu laivayhtiöllä työskentelevä viihdetarjonnasta vastaava ammattilainen.	Korostuneesti muusikkous.

Taulukko 5. Haastateltavien erikoisalajat ja heidän asiantuntemusalueensa

5.2 Teemahaastattelun toteuttaminen

Haastattelut toteutettiin keskustellen ja vapaasti kommentoiden. Jokainen haastateltava sai vastata vapaasti ja kommentoida myös kysymyksiä. Jokainen haastattelu kesti keskimäärin noin tunnin. Haastattelu oli jaettu kolmeen eri osaan: musiikin hahmottamiseen, muusikkouden osaamistarpeisiin, sekä musiikkiteknologian osaamistarpeisiin. Kaikki haastatteluissa käytetyt kysymykset ovat liitteessä 1. Musiikkiteknologian alan kysymyksiä olivat:

1. Mitä on musiikkiteknologia?
2. Mitä musiikkiteknologista osaamista muusikolla täytyy olla nykypäivän työelämässä?

3. Minkälaista osaamista musiikkiteknologilla täytyy olla?

4. Mitä osaamista musiikkiteknologilla tarvitaan tulevaisuudessa?

Ensimmäinen kysymys käsitteli haastateltavan ymmärrystä musiikkiteknologiasta ja siihen liittyvistä ilmiöistä. Kysymys on tarkoituksella muotoiltu yleiselle tasolle. Tällä kysymyksellä tavoiteltiin myös erilaisia näkökulmia, joista haastateltavat lähestyivät kysymystä. Toinen kysymys oli suunnattu ammattikentällä toimimiseen ja siellä tapahtuvaan observointiin. Huomattavaa oli myös se, että kysymyksessä olivat muusikot, eivät suoranaisesti musiikkiteknologit. Tällä kysymyksellä pyrittiin tavoittamaan ne asiat, jotka koettiin tärkeiksi muusikoiden kompetensseiksi. Kolmas kysymys suunnattiin musiikkiteknologiaan ja siellä tapahtuvien kompetenssien esiintuomista varten. Viimeinen kysymys oli erityisen tärkeä ja oli näissä kysymyksissä kartoittamassa tulevaisuuden osaamistarpeita.

5.3 Teemahaastatteluiden vastaukset ja analyysi

Kun haastattelut oli tehty, kuuntelin ne kaikki läpi. Vaikka kysymykset oli jaoteltu omiksi aiheryppäiksi, oli kaikki haastattelut kuunneltava kokonaan. Samalla kirjoitin jokaisesta haastattelusta kysymysten kohdalle aihe sanoja ja aikakoodeja, jotta voin palata niihin helposti myöhemmin. Tämän jälkeen paneuduin musiikkiteknologiaan liittyviin kysymyksiin. Vastausten teemoittaminen, eli toistuvien sanojen ja piirteiden löytyminen, oli metodina analysoinnissa (Hirsjärvi & Hurme 2001, 173). Kehitin haastateltavien määrittelemistä kompetensseista ja tekijöistä kolme eri teemaa, jotka kuvasivat omaa alansa. Jaotteluksi muodostui:

1. Musiikillinen kompetenssi
2. Tekninen kompetenssi
3. Yleinen kompetenssi

Tässä jaottelussa musiikillinen kompetenssi on nähtävissä osaamisen typologiassa *yleisenä kovana osaamisena*, johon yhdistyy psykologisista perustarpeista omaehtoisuus ja kyvykkyys. Tekninen kompetenssi on taasen oman alan *erityisenä kovana osaamisena*, jossa on myös havaittavissa omaehtoisuutta ja ja kyvykkyyttä psykologisista perustarpeista, mutta kuitenkin eri substanssissa. Yleinen kompetenssi pitää taasen sisällään kaiken muun, jota työyhteisöön kuulumisen ja yksilön itsenäiset ominaisuudet ohjaavat. Siten yleiseen kompetenssiin sisältyisi niin osaamisen typologian

pehmeä osaaminen, sekä itseohjautuvuus, että psykologisesta perustarpeistosta yhteenkuuluvuus.

Haastattelun analyysissä laskin yhteen esiintyneiden ilmiöiden tai ominaisuuksien määrät jokaiselta haastateltavalta. Jaottelun tein esimerkiksi siten, että mainittaessa musiikkiin liittyvää osaamista lisäsin merkinnän musiikilliseen kompetenssiin. Tässä alla esimerkkejä jaottelusta:

- Kondensaattorimikrofonin asettaminen (tekninen kompetenssi)
- Sävellaji (musiikillinen kompetenssi)
- Laitteiston riggaus (tekninen kompetenssi)

Teemoittelun jälkeen kuuntelin kaikki haastattelut toiseen kertaan, samalla jaotellen vastauksia ylläoleviin teemoihin. Sen jälkeen rakensin matriisin, jossa näkyy eri teemojen esiintulomäärät. Olin jo aikaisemmin aikatauluttanut kysymykset, mutta silti huomasin joidenkin haastateltavien mainitsevan musiikkiteknologiaan liittyviä teemoja myös muiden kysymysten vastauksissa. Vaikka nämä vastaukset olivatkin esitetty eri kysymyksissä, kuin musiikkiteknologian aihekysymyksissä, pystyi aiheet lisäämään yllä olevan teemoittelun mukaisesti.

5.4 Teemahaastatteluiden kuvaukset

Seuraavassa kerron viiden haastateltavan kuvauksia siitä, minkälaisia ammatillisia kompetensseja musiikkiteknologiassa vaaditaan. Risteilyisännän haastattelun jätin lopulta analyysin ulkopuolelle, koska sen sisällöstä ei löytynyt teemajaottelun mukaisia mainintoja. Täten seuraavaksi analyysit Ääniteknikon, Rumpalin, Basisti 1:n, Basisti 2:n ja Trumpetistin vastauksista.

5.4.1 Rumpalin haastatteluvastaukset

Aluksi rumpali määritteli musiikkiteknologian taidesentriseksi ja ihmistä auttavaksi teknologiaksi musiikillisessa itseilmaisussa. Lisäksi hän jäi myös miettimään teknologian eri tarkoituksia ja menetelmiä. Mainittavaa on myös huomio musiikkiteknologian olemisesta myös mahdollisesti muutakin, kuin pelkästään auttava. Joissain tapauksissa teknologia-sanalla on myös negatiivinen merkitys.

Musiikkiteknologian osaamisen tarve oli rumpalille itselleen pieni. Hän kertoi omien työtilaisuuksiensa paljolti koostuvan työryhmästä, joissa musiikkitekologiset kompetenssit hoitaa siihen erikoistunut henkilö. Hän ei myöskään itse nähnyt tätä osaamista muusikolle tärkeäksi, jos ollaan saavutettu tietty taiteen laadullinen taso jo aikaisemmin. Samassa rumpali toi myös esiin eri soittimien omat piirteet, jotka vaativat myös erikoistumista teknologisessa mielessä. Esimerkkinä hän toi esiin kitaristit ja kosketinsoittajat, joiden instrumentin viitekehyksessä teknologian seuraaminen on välttämätöntä.

Musiikkiteknologian osaamisesta kysyttäessä rumpali oli sitä mieltä, että kaikkien olisi hallittava perustaidot. Esimerkiksi PA-laitteiston pystyttämisen osaaminen kuului hänen mielestään muusikon perustaitoihin. Näin jokaisen muusikon osatessa perusasiat, kokoonpanon yhteinen tekeminen on nopeampaa, eikä se kuormita vain muutamia. Rumpali nosti esiin myös nykyaikaisten viestintäteknologisten sovellusten ja tekniikoiden tärkeyden. Esimerkkinä hän mainitsi pilvipalveluiden, spotify-listojen, sähköisten nuottikansioiden ja sovellusten käyttämisen. Vielä merkittävämmäksi rumpali nosti esiin oman instrumentin laadukkaan äänittämistäidon. Tämä siksi, koska nykyisin studiosessioita ei välttämättä pidetä, vaan soittajat taltioivat oman soittonsa kotistudiossaan ja lähettävät sen eteenpäin.

Rumpali halusi erityisesti nostaa musiikkiteknologian osaamistarpeen keskiöön musiikin estetiikan ymmärryksen. Tämän lisäksi hän toi myös esille hyödyn siitä, että musiikkiteknologi osaisi soittaa jotain soitinta. Sisäisen ohjautuvuuden tarpeen rumpali mainitsi esimerkissään miksaajista, joilla on erilaisia työtilaisuuksia Tuska-festivaalista jazz-tapahtumiin. Rumpali myös koki, että estetiikan tajun kautta löytyy vastauksia, mitä teknisiä ratkaisuja tehdään missäkin tilanteessa. Esimerkkinä hän kertoi jazz-bändin miksaamisen problematiikan, jos mikitetään esteettisesti väärällä tavalla. Tekniikan hallitsemisesta hän mainitsi myös mikittämisen ja muun laitteiston hallinnan. Lopuksi tähän kysymykseen hän painotti sosiaalisten taitojen merkitystä.

Viimeisessä kysymyksessä rumpali uskoi, että perusasiat pysyvät edelleen tärkeinä tulevaisuudessa. Näitä taitoja olisivat: mikitys, signaalin reitittäminen, miksaaminen, estetiikan taju, itseohjautuvuus, soittimien ominaisuuksien ymmärrys, työmoraali ja sosiaalinen älykkyys. Tulevaisuuden uudet ilmiöt ovat hänen mielestään enemmänkin pelkästään teknisissä ratkaisuissa.

Rumpalin haastattelussa mainittujen teemojen määrä

Teema	Mainintojen määrä
Musiikillinen kompetenssi	4
Tekninen kompetenssi	3
Yleinen kompetenssi	4

5.4.2 Ääniteknikon haastatteluvastaukset

Ääniteknikko vastasi ensimmäiseen kysymykseen musiikkitekniologiasta hyvin seikka-peräisesti, jossa lopputulema oli, että musiikkitekniologia on: "...teknisten apuvälineiden käyttöä musiikin luomis-, taltiointi- ja esitysprosessissa". Hän toi myös esiin ajatuksen siitä, että musiikkitekniologia on ennen kaikkea apuväline musiikin viitekehysessä. Kiinnostavaa tässä on se, että hän mainitsee musiikkitekniologian säveltämisen apuvälineenä. Lisäksi hän esitti ajatuksen, jossa näitä kolmea esitettyä prosessia voi olla joskus vaikea erottaa keskenään.

Toisessa kysymyksessä ääniteknikko toi esiin perustaitoja joita muusikolla pitäisi olla. Näitä taitoja ovat hänen mukaansa musiikin äänittäminen digitaaliseen muotoon, tallenteen peruseditointi, tallenteen saattaminen kuunneltavaan muotoon, tallenteen ekvalisoinnin suorittaminen ja dynamiikan säätäminen sekä notaatio-ohjelmistojen peruskäyttö. Näiden lisäksi ääniteknikko toi esiin digitaalisten nuottisovellusten käyttämisen helppouden.

Ehkä osin yllättäen, muusikon musiikkitekniologisista osaamistarpeista, ääniteknikko piti live-äänentoiston asioita myös tärkeänä. Myös ymmärrys äänentoiston perusparametreista (mikrofoni, mikseri, vahvistin, kaiutin) ei hänen mukaansa voi koskaan tietää liikaa. Äänisignaali- ja äänitekniikan ensimmäisestä tekijästä, eli mikrofonista, ääniteknikko haluaisi jokaisen muusikon hallitsevan vähintään perusosaamisen.

Siirryttäessä kolmanteen kysymykseen, ääniteknikko kertoi musiikkitekniologin osaamisen tarpeen olevan samaa, kuin muusikoilla, mutta osin syvempää. Lisäksi akustiikan ymmärtäminen eri tilanteissa ja sen hyödyntäminen on hänen mielestään tärkeää. Sosiaalisen puolen merkitys musiikkitekniologin työssä oli ääniteknikon kertomuksessa yksi tärkeimpiä tekijöitä, joiden avulla alalla voi pärjätä. Hänen mielestään musiikkialan kaikkia työtehtäviä yhdistää yhdessä tekeminen, jossa jokainen on joukkuepelaaja ja tavoittelee yhteistä päämäärää.

Tulevaisuuden musiikkiteknologisista näkymistä ääniteknikko toi esiin jatkuvan teknisen muutoksen ja sitä myötä ainaisen itsensä kehittämisen. Hän myös lisäsi, että vaikka nykyisyys on digitaalisen äänenmuokkauksen aikaa, ovat muutokset arkipäivää niin työtavoissa, kuin teknisissä toteutuksissakin.

Ääniteknikon haastattelussa mainittujen teemojen määrä

Teema	Mainintojen määrä
Musiikillinen kompetenssi	1
Tekninen kompetenssi	11
Yleinen kompetenssi	2

5.4.3 Basisti 1:n haastatteluvastaukset

Basisti 1 toi musiikkiteknologian peruskysymyksessä esiin digitaaliset nuottikansiot, digimikserit ja soittimet. Hän kertoi seuranneensa uran aikana musiikkiteknologian kehitystä ja ottaneensa mukaansa aina parhaimmat innovaatiot. Basisti 1 lähestyi musiikkiteknologiaa pragmaattisesti. Hän oli esimerkiksi etsinyt pitkään mahdollisimman hyvää laulumikrofonia ja uskoi viimein löytäneensä sen. Tällaisten esimerkkien kautta hän kertoi polveilevasti seuranneensa musiikkiteknologian kehittymistä koko musiikkiuransa ajan.

Basisti 1 muotoili kauniisti pyynnön musiikkiteknologioiden osaamisesta siten, että: "...olisi hyvä, jos musiikkiteknologi soittaisi jotain soitinta, eikä tällöin olisi täysi puukorva". Hän kertoi myös musikaalisten musiikkiteknologioiden kanssa yhteistyön helpommaksi ja tyydyttävämmäksi. Tärkeäksi ominaisuudeksi basisti 1 mainitsi musiikin kuuntelemisen ja kuulemisen. Itse tulkitsen tämän eräänlaiseksi musiikin estetiikan ymmärrykseksi. Merkittäväksi ohjaavaksi tekijäksi basisti 1 nosti myös intohimon tekemistä kohtaan, joka toteutunee niin muusikolla, kuin musiikkiteknologillakin.

Kolmanteen kysymykseen basisti 1 kertoi esimerkin menneisyydestä, jolloin äänittäjät, jotka ovat rinnastettavissa musiikkiteknologeihin, eivät osanneet lukea nuotteja. Tämän ongelman basisti 1 kertoi onneksi jo olevan poistunut. Tämän lisäksi hän tarinoi vanhoista studioista ja kertoili muistoja äänittäjistä ja heidän yhteisistä sessioistaan. Tämän myötä basisti 1 toi esiin jokaiseen tarttuvan musiikin voiman ja ennen kaikkea yhdessä tekemisen hengen, jossa jokaisella on oma erityinen roolinsa, mutta samaan aikaan yhteinen vastuu lopputuloksesta.

Basisti 1:n haastattelussa mainittujen teemojen määrä

Teema	Mainintojen määrä
Musiikillinen kompetenssi	3
Tekninen kompetenssi	1
Yleinen kompetenssi	3

5.4.4 Trumpetistin haastatteluvastaukset

Trumpetisti kuvasi musiikkitekniikan olevan hänelle apukeino toteuttaa itseään. Lisäksi hän mainitsi käyttävänsä notaatio-ohjelmia päivittäin ja tämän myötä käyttävänsä nuottien digitaalisia lukualustoja jotka helpottavat häntä merkittävästi orkesterinjohtajan jokapäiväisessä työssä.

Muusikon musiikkitekniologisista osaamisista trumpetisti kertoi ottaneensa haltuun itsensä äänittämisen, jonka myötä hän on säästänyt aikaa ja rahaa levytystuotannoissa. Lisäksi hän mainitsi seuraavansa musiikkialan tekniikan kehittymistä aktiivisesti. Uutena alan tyylikeinona trumpetisti toi esiin live-samplayksen ja looppaamisen, joka on aktiivisesti käytössä tietyissä genreissä. Lopuksi hän näki muusikoille tarpeelliseksi ainakin jonkun DAW:n osaamisen.

Trumpetisti määritteli musiikkitekniikoiden tärkeiksi osaamisvaatimuksiksi oman instrumentin hallinnan ja musiikillisen sivistyneisyyden. Hän kuvaili tarkasti, miten heillä voi instrumenttina olla ikäänkuin musiikkitekniikka tai vaikka äänitysstudio. Trumpetisti piti myös tärkeänä eräänlaisen soitinopin hallitsemista, jossa ymmärretään, miltä kukin instrumentti pitäisi äänitettynä kuulostaa. Tästä tulikin suora yhteys musiikin kuunteluun ja estetiikkaan, jossa trumpetisti puhui myös monenlaisen musiikin tekemisestä ja sisäisestä halusta olla mukana tekemässä kaikenlaista musiikkia.

Tulevaisuuden trumpetisti näki valoisana niille, jotka haluavat uudistua ja luoda uutta musiikkia. Hän uskoi tulevaisuudessa kokoonpanojen pienenevän taloudellisten realiteettien myötä ja monipuolisuuden olevan yksi vahva ominaisuus myös musiikkialalla.

Trumpetistin haastattelussa mainittujen teemojen määrä

Teema	Mainintojen määrä
Musiikillinen kompetenssi	4
Tekninen kompetenssi	4
Yleinen kompetenssi	2

5.4.5 Basisti 2:n haastatteluvastaukset

Basisti 2:n mielestä musiikkiteknoologiaan kuuluu erilaiset tekniikat, laitteet ja työtavat. Hänen mielestään siihen liittyy äänentoiston ja äänistudiotyön ymmärtämistä ja osaamista. Freelancer muusikon osaamisvaatimuksista basisti 2 mainitsi, että: "perusasiat on kaikista asioista osattava". Hän luetteli myös paikkoja, missä musiikkiteknoologiaa käytetään: konserttitalit, kirkot, ravintolat ja laivat.

Muusikon musiikkiteknoologisesta osaamisesta basisti 2 mainitsee erityisesti notaatio-ohjelmistojen käytön. Hän myös kertoo sen olevan pieni tulonlähde hiljaisina keikka-kuukausina. Mainituksi tuli lisäksi myös digitaaliset nuottikansiot. Joiden avulla voidaan jakaa nuotteja nopeastikin kaikille esimerkiksi airdrop-toiminnolla. Basisti 2 mainitsi haastattelussa myös spotify-listojen ja iReal Pron kaltaisten musiikkiin liittyvien teknisten apukeinojen merkityksestä jokapäiväisessä muusikon työssä.

Musiikkiteknologin ammatillisista kompetensseista tärkeimmiksi basisti 2 nosti esiin teknisen osaamisen ja sosiaalisten taitojen merkityksen. Esimerkkinä hän mainitsi musiikkiteknologin rauhallisuuden ominaisuudeksi, joka auttaa muusikoita todella paljon kiireisissä ja stressaavissa tilanteissa. Myös musiikillinen sivistyneisyys ja esteettinen ymmärrys nousi esiin basisti 2:n musiikkiteknoologiensa osaamisvaateissa. Lisäksi hän toi esiin erityisen prosessiajattelun, jossa musiikkiteknologin on mietittävä kaikille asioille järkevä aikataulutus, varajärjestelmä ja mahdollinen varmuuskopiointi. Haastattelun lopuksi basisti 2 toi esiin esimerkin väärään ympäristöön joutuneesta miksaajasta, joka lähestyy jazz-kokoonpanoa raskaampaan musiikkiin soveltuvalla esteettisellä näkemyksellä.

Tulevaisuuden näkymistä basisti 2 näki osaamisen kentän, joka sisältää samoja asioita kuin nykyisinkin. Hän koki tilanteen siten, että perusytimestä on samoja asioita kuin nytkin, mutta ulkokehällä on internetin mahdollisuudet, uudet genret ja streamaukset. Näiden lisäksi basisti 2 ennusti, että musiikin esittämisen mullistuksen myötä vanhojen tekijöiden roolit muuttuvat ja lopulta kuihtuvat pois, kuten muillakin aloilla. Basisti 2:n

otaksunnan mukaan myös musiikin kuuntelun muutos ja levytysmäärien vähenemisen vuoksi, musiikkialalla toimiminen voi tulevaisuudessa olla enemmän sivutoimista ja muun työn ohessa työskentelemistä.

Basisti 2:n haastattelussa mainittujen teemojen määrä

Teema	Mainintojen määrä
Musiikillinen kompetenssi	4
Tekninen kompetenssi	3
Yleinen kompetenssi	4

5.5 Teemahaastatteluiden yhteenveto

Kun kaikki haastattelut oli teemoitettu ja lokeroitu kolmeen eri kategoriaan, oli aika luoda yhteinen taulukko kaikista haastatteluiden maininnoista. Teemat suuruusjärjestyksessä olivat tekninen kompetenssi, musiikillinen kompetenssi ja yleinen kompetenssi.

Kaikissa haastatteluissa mainittujen teemojen määrä

Teema	Mainintojen määrä
Musiikillinen kompetenssi	16
Tekninen kompetenssi	22
Yleinen kompetenssi	15

Kun teemojen jakautumista tarkastelee prosentteina seuraavalla sivulla olevasta kuviosta, huomaa niiden olevan hämmästyttävän vahvoja, mutta kuitenkin eivät yksistään tarpeeksi vahvoja ollakseen yksi ja ainoa tavoiteltava kompetenssi. Tämä huomio rakentuu hyvin pitkälti siihen, että musiikkiteknologian kompetensseja pohdittaessa, ei voi oikeastaan esittää yhtä ainutta tärkeää kompetenssialuetta.

Jos tarkastellaan kahta suurinta syntynyttä teemaa, eli musiikillista ja teknistä kompetenssia, huomataan näiden alueiden saavan kokonaisuudesta 72%. Kooltaan pienin kompetenssi, yleinen teema, taas on 28% ja se on silti lähellä kolmasosaa. Tuloksia analysoitaessa kannattaa muistaa, että kompetenssivaateita ei ole laitettu priorisointijärjestykseen, vaan ne on järjestelmällisesti kategorisoitu omaan teemaansa.

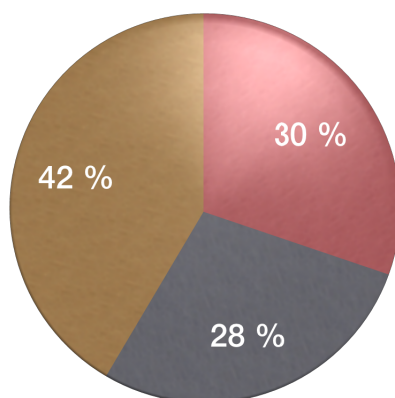
Tilastollisesti tätä teemojen jakaantumista voi esittää monella tavalla, mutta prosentteina jakoa tarkastellessa on väistämätöntä se tulkinta, että musiikkiteknologian haluttuja kompetensseja löytyy jokaisesta kolmesta teemasta ja kaikki ei ole suoranaisesti

musiikkiteknologian, tai edes musiikin alan kompetensseja. Jo aikaisemmin kuvaillusta yleisestä teemasta, voi tuoda erityisesti esiin itseohjautuvuuden ja psykologisista perustarpeista kumpuavan yhteenkuuluvuuden. Näiden lisäksi tähän teemaan sijoitetut kuusi mainintaa olivat ennen kaikkea sosiaalisen älykkyyteen ja empatiaan viittaavia osaamisia.

Haastateltavana oli monta muusikkoa. Tätä taustaa vasten on silti mielenkiintoista, että tekninen teema nousi suurimmaksi kompetenssivaatimukseksi. On huomioitava musiikkiteknologian olevan teknistä osaamista vaativa ala. Silti ensimmäiseen kysymykseen musiikkiteknologian olemuksesta vastattaessa, vastaukset olivat suurilta osin kategorisoimassa musiikkiteknologiaa ennen kaikkea pelkäksi apuvälineeksi musiikin luomisessa.

Teemojen jakaantuminen haastatteluissa

Kuvio 6. Teemojen jakautuminen prosentteina, jossa: Tekninen kompetenssi 42%(keltainen), Musiikillinen kompetenssi 30%(punainen) ja Yleinen kompetenssi 28%(harmaa)

Musiikillisen kompetenssin suuri koko teemahaastatteluiden tuloksissa voi olla useille yllätys. Vallalla oleva ajatus musiikkiteknologin työtehtävästä lienee livekeikan miksaaminen meluisassa ravintolassa tai baarissa. Toisaalta ajat muuttuvat. Nykyisin musiikkiteknologin työtehtäviä on moninaisia ja toki useimmat liittyvät musiikkiin. Niinpä jopa 30% koko kompetenssivaatimuksista on musiikillista kompetenssialuetta tämän teemahaastattelun tuloksena.

Haastatteluiden tulos tuoreelle musiikkiteknologian opiskelijalle voisi olla, että oma polku kannattaa löytää ja tehdä aluksi omia kiinnostavia asioita alalla ja siitä pikkuhiljaa käydä epämurkavuusalueilla ja siten kehittyä ammatillisesti. Musiikkiteknologian alalla on aina käytetty mestari-kisälli-metodia. Siihen viittaa myös haastateltavien lämpimät muistot vanhoista ja nykyisistä kollegoista. Tämän alan työ on myös hyvin raskasta.

Ehkä tämän vuoksi sosiaalisen kanssakäymisen taito nousi haastatteluissa merkittäväksi tekijäksi. Musiikkiteknologian alalle suuntaavan on omattava oikeanlaiset psykologiset ominaisuudet ja siten voimakkaan resilienssin kyvyt. Näitä asioita on vaikea kirjoittaa suoraan tutkinnon perusteisiin tai kurssien toteutussuunnitelmiin.

Opetukseen suunnitteluun haastattelun tulokset antoivat hyvän suunnan ja ennen kurssien toteutussuunnitelmien kehittämistä haastatteluiden kuunteleminen uudestaan lienee paikoillaan. Haastatteluissa on voinut olla myös asioita, jotka olen ymmärtänyt väärin tai joita en ole huomionnut lainkaan.

6 Uudet tutkinnon perusteet ja teemahaastatteluiden tulokset musiikkiteknologikoulutuksen toteuttamisen tukena

Teemahaastatteluiden valmistuttua oli siirryttävä uusien tutkinnon perusteiden mukaisien kurssien ja tutkinnon osien toteutussuunnitelmien kehittämiseen. Selkeyden vuoksi on mainittava, että tutkinnon osan suorittamisesta kuulee usein käytettävän sanaa *näyttö*. Prosessikaaviona opiskelijan opintopolku etenee alempana olevan kaavion mukaisesti.

Taulukko 6. Opiskelijan opintopolku prosessina

Koska tutkinnon perusteet ovat osaamisperustaiset, on näissä prosesseissa varmistettava se, että tutkinnon tekijä, eli tässä tapauksessa opiskelija, voi HOKS-prosessin avulla osallistua suoraan syventäville kursseille, tai jopa edetä suoraan tutkinnon osan suorittamiseen.

Kuten aikaisemmin on kuvattu, osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman laatiminen on jokaisen koulutuksen järjestäjän vastuulla (OPH_f). Samainen suunnitelma toimii osana koulutuksen järjestäjän laadunhallintajärjestelmää. Tämän lisäksi useilla koulutuksen järjestäjillä on omat toteutussuunnitelmansa eri tutkinnon osille, joista näkyy kyseisen koulutuksen järjestäjän omat painopistealueet ja tavat hankkia tarvittava osaaminen tutkinnon osan suorittamiseksi. Toteutussuunnitelma ei ole virallinen termi ja sen voi ymmärtää monella tapaa. Tässä tapauksessa se on toiminnan ohjauksen väline, joka toimii apuna prosessin mukana toimiville.

Tutkinnon osien kuvaaminen ja määrittelemine on tärkeää siksi, että tutkinnon suorittaja voi tutustua materiaaleihin ja reflektoida omaa, jo hankittua osaamista koulutuksen järjestäjän omien tutkinnon osien mukaan. Jokainen koulutuksen järjestäjä voi tuoda tutkinnon osien suorittamiseen omaan profiiliinsa sopivaa erikoistumista.

Kurssien toteutussuunnitelma on äärimmäisen tärkeä työkalu kurssille tulevalle opiskelijalle ja myös opettajalle. Lisäksi kurssin toteutussuunnitelma on tärkeä myös siksi, koska kurseja on tunnetusti monia ja kaikki niistä on oltava tutkinnon osien suorittamiseen johtavia. Toki koulutuksen järjestäjä voi tarjota myös kurssia josta ei löydy valtakunnalliseen tutkinnon osaan ohjaavaa sisältöä. Tällöin tutkinnon osa voi olla paikallisesti tarjottava tutkinnon osa.

Seuraavassa on kehitetty toimintaa ohjaavia suunnitelmia. Tämän vuoksi sanayhdistelmä *toteutussuunnitelma* mainitaan liian usein. En kuitenkaan ole vielä keksinyt parempaa sanaa kuvaamaan toteutusta suunnittelevaa suunnitelmaa. Pahoittelut tästä. Seuraavassa esittelen uusien tutkinnon perusteiden mukaiset koulutuksen-, kurssien- ja tutkinnon osien toteutussuunnitelmat.

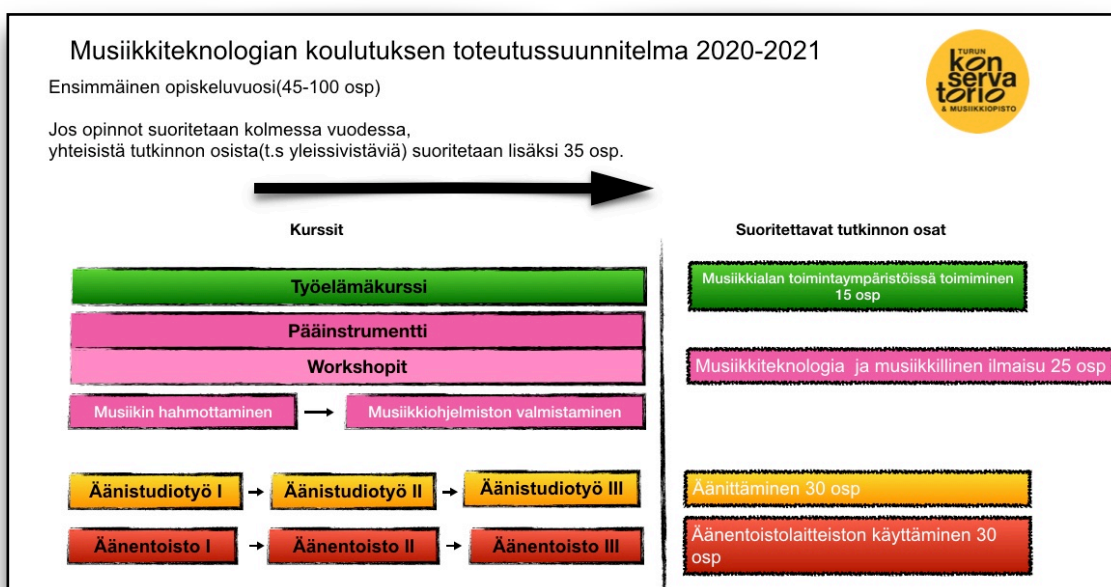
6.1 Koulutuksen toteutussuunnitelman kehittäminen

Alempana on musiikkiteknologian koulutuksen toteutussuunnitelma, joka on suunniteltu uusien tutkinnon perusteiden mukaisesti. Pyrin suunnitelmassa yksinkertaiseen ulkoasuun, jotta sitä ei voisi ymmärtää väärin ja opintojen eteneminen näkyisi selvästi ja loogisesti. Tässä suunnitelmassa on ajatuksena se, että ensimmäisenä opiskeluvuotena tehdään pakolliset tutkinnon osat ja toisena opiskeluvuonna erikoistutaan. On myös huomioitava, että opiskelija voi edetä muullakin tapaa, mutta tämä on yksi tapa. Toivottavasti tämä suunnitelma on myös hyödyllinen työkalu HOKS-tilanteeseen. Tästä suunnitelmasta näkee myös kurssien roolin tutkinnon osien suorittamisessa. Lisäksi kursseilla voi olla kirjallisia tenttejä tai käytännön tenttejä. Kurssien sisällöistä ja toteutuksesta lisää luvussa 5.2. Suunnitelma on tehty kahden vuoden toteutukselle. Jos opiskeluaika on kolme vuotta, niin tällöin pakolliset tutkinnon osat hajaantuvat kahden ensimmäisen vuoden ajalle.

Uusissa tutkinnon perusteissa musiikkiteknologian osaamisalalla on vain yksi pakollinen musiikilliseen ilmaisuun liittyvä kurssi. Tämän tutkinnon osan suorittamista olemme miettineet paljon. Tällä hetkellä näyttää siltä, että *musiikkiteknologia ja musiikillinen ilmaisu*(15 osp)-niminen tutkinnon osa suoritetaan pääosin workshop-konserteilla todellisissa työelämätilanteissa. Näissä tilanteissa musiikkiteknologian opiskelija, tai tutkinnon osan suorittaja, toimii osana yhteismusisointiryhmää ja tekee oman instrumentil-

laan osaamisalansa mukaisia työtehtäviä. Seuraavalla sivulla olevasta musiikkitekniologian koulutuksen toteutussuunnitelmasta voi nähdä, miten tätä kyseistä tutkinnon osaa tukee pääinstrumentti- ja workshop-opinnot. Lisäksi musiikin hahmottaminen ja musiikkiohjelmiston valmistaminen ovat läheisesti lisäämässä osaamista tutkinnon osan suorittamiseen. Liitteessä 2. on tämän tutkinnon osan perusteet, josta näkee myös ammattitaitovaatimukset ja arviointimatriisin.

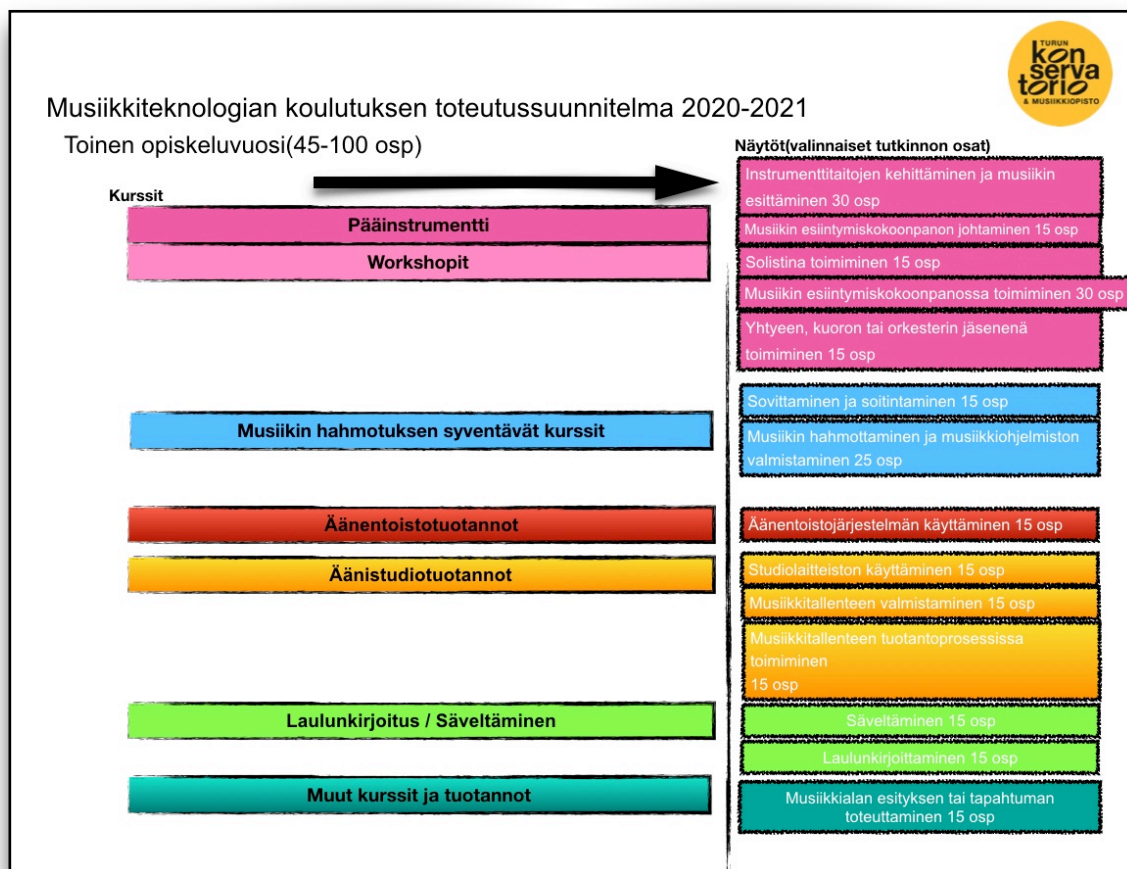
Äänistudiotyön kurssien eteneminen on nähtävissä koulutuksen toteutussuunnitelmasta. Koska kyseessä on ammattiaine, on kurssien sisällöt suunniteltu jatkuvan oppimisen näkökulmasta. Täten jokainen kurssi syventää aikaisemmin opittua asiaa ja lisää ongelmaratkaisutaitoja. On myös pyritty löytämään selvä suunta tutkinnon osan suorittamiseen. Luvusta 6.3 löytyy äänistudiotyön kurssien toteutussuunnitelmat. Näissä kurssien toteutussuunnitelmissa on otettu huomioon teemahaastattelussa esiin tulleita kompetenssivaateita. Varsinkin toisen ja kolmannen kurssin kohdalla keskitytään tuotannon aikatauluttamiseen hallinnointiin ja musiikin estetiikkaan.

Taulukko 7. Musiikkitekniologian koulutuksen suunnitelma Turun konservatoriossa (ensimmäinen opiskeluvuosi)

Toisen opiskeluvuoden aikana aloitetaan erikoistuminen. Tähän toisen vuoden toteutussuunnitelma tarjoaa mahdollisuuden. Tämä silti edellyttää, että ensimmäisen vuoden perusasiat on jo osattava. Opiskelija voi erikoistua vapaasti musiikkitekniologian kentällä omien kiinnostuksen kohteidensa mukaan. Valinnaisia tutkinnon osia on esimerkiksi tuotannollisesta toiminnasta säveltämiseen ja soitintamiseen. Äänistudiotyössä ja äänentoistossa on projekteja ja tuotantoja, joissa keskitytään työelämästä tuleviin tilauksiin ja toteutetaan niitä. Toisena vuotena opettajan rooli muuttuu enemmän spar-

raajaksi ja kanssakulkijaksi. Opiskelijan itseohjautuvuus, psykologiset perustarpeet ja informaali oppiminen auttavat kehittymään tässä oppimistavassa.

Taulukko 8. Musiikkiteknologian koulutuksen suunnitelma Turun konservatoriossa (toinen opiskeluvuosi)

Taulukossa näkyvien vapaasti valittavien tutkinnon osien lisäksi on mahdollista suorittaa tutkinnon osia, jotka löytyvät kaikkien alojen päivitetystä tutkinnon perusteista. Näistä tutkinnon osista maininnan arvoinen on *huippuosaajana toimiminen(15osp)*, joka vaatii oman alansa huippuosaamista ja sen esiintuomista. Tällaista osaamista musiikkialalla voi tuoda esimerkiksi konserttisarjan toteuttaminen tai vaativan musiikkialan äänentoistotuotanto. Aika näyttää, paljonko näitä tutkinnon osia tullaan suorittamaan.

Toki on korostettava, että tämä on vain alustava suunnitelma. Hoks-tilanteessa voidaan katsoa järkevämmäksi esimerkiksi siirtyä suoraan toisen vuoden suunnitelmaan. Siihen on silti oltava järkevä perustelu, koska pakolliset tutkinnon osat on silti suoritettava.

Näissä musiikkiteknologian koulutuksen toteuttamissuunnitelmissa on pyritty vastaamaan teemahaastatteluissa esiin tulleisiin osaamistarpeisiin. Erityisesti toisen vuoden opinnoissa kannustetaan instrumenteilla tehtäviin tutkinnon osan suorittamiseen. Myös

äänentoisto- ja äänistudiotuotannoissa pyritään todellisen tilaajamallin toteutumiseen, jolloin opiskelija on myös vastuussa viestinnästä koko tuotannon ajan.

6.2 Tutkinnon osan toteutussuunnitelman kehittäminen

Jotta voidaan kehittää tutkinnon osan toteutussuunnitelma on listattava, mitä sen on sisällettävä. Tämä toteutussuunnitelma on tärkeä toimintaohje niin tutkinnon osan suorittajalle, opettajalle kuin työelämän edustajallekin. Tämän vuoksi se on pidettävä selkeänä ja yksinkertaisena.

Tutkinnon osan toteutussuunnitelman on pidettävä sisällään seuraavat asiat:

- tutkinnon osan sisältö Turun konservatoriossa
- arviointi
- linkki ePerusteisiin, josta löytyy tutkinnon osan valtakunnalliset ohjeet
- ammattitaitovaatimukset
- mitä kursseja suorittamalla tutkinnon tekijä on voinut saavuttaa tarvittavan osaamisen, jotta tutkinnon osa voidaan suorittaa

Suunnitelmaan ei ollut järkevää kirjoittaa haastatteluista saatuja tuloksia, mutta niitä voidaan käyttää tutkinnon osan suorittamisen jälkeen järjestettävässä palaute- ja arviointikeskustelussa, jossa kokoontuu tutkinnon osan suorittaja, koulutuksen järjestäjän edustaja sekä työelämän edustaja.

Äänittäminen, 30 osp

Tutkinnon osan toteutussuunnitelma

Opiskelija

- Valmistele ja toteuttaa äänityksen musiikin estetiikan mukaisesti
- Viimeistele tallenteen esitettävään muotoon
- Hyödyntää julkaisuympeistöjä
- Oppii ammattialansa viestintäkäytäntöjä

Ammattitaitovaatimukset ja arviointiohjeet [ePerusteiden](#) mukaan

Tarvittavan ammattitaidon hankkiminen Turun konservatoriossa ja musiikkiopistossa

Opiskelija saavuttaa tutkinnon osassa vaadittavan ammattitaidon osallistumalla seuraaviin kursseihin tai toteutuksiin

- Työelämäkurssi
- Keikkatyöpaja
- Äänistudiotyö I
- Äänistudiotyö II
- Äänistudiotyö III
- Musiikkiteknologian seminaarit

Taulukko 9. Äänittäminen - tutkinnon osan toteutussuunnitelma

Ylempänä on *Äänittäminen* -tutkinnon osan toteutussuunnitelma. Tämä tutkinnon osa on pakollinen tutkinnon osa, joka toteutetaan lähtökohtaisesti ensimmäisen vuoden aikana. Tämän tutkinnon osan toteutussuunnitelma on tehty yhdessä Turun konservatorion ammatillisen koulutuksen koulutuspäällikön kanssa. Tämä proseduuri oli järkevä siitä syystä, että hänellä oli yhdenmukainen näkemys kaikkien tutkinnon osien vaatimuksista.

6.3 Kurssin toteutussuunnitelman kehittäminen

Viimeisenä vuorossa on musiikkiteknologian kurssien toteutussuunnitelmien kehittäminen. Tässä osiossa keskityn äänittäminen-tutkinnon osan suorittamiseen johtavien

kurssien sisältöjen esittelyyn. Näiden kurssien toteutussuunnitelmat löytyvät taulukoina tästä luvusta.

Kuten muissakin toteutussuunnitelmissa, tämäkin suunnitelman on oltava selkeä ja kokemukseen nojaten sisällettävä seuraavat asiat:

- Kurssin tavoitteet
- Kurssin sisältö
- Miten kurssi suoritetaan
- Kurssin suoritusaikataulu

<p>Kurssin toteutussuunnitelma</p> <p>Äänistudiotyö I</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tavoitteet <ul style="list-style-type: none"> ○ Opiskelija hallitsee äänistudiotyön perustyökalut ○ Opiskelija tutustuu alan sanastoon ja työtapoihin ○ Opiskelija suoriutuu yksinkertaisista äänistudion työtehtävistä   • Kurssin sisältö <ul style="list-style-type: none"> ○ Perustiedot seuraavista äänistudiotyön ilmiöistä <ul style="list-style-type: none"> ■ Ääni ja sen fysikaaliset ominaisuudet ■ Akustiikka ■ Analoginen ääni ■ Digitaalinen ääni ■ DAW   • Kurssin suorittaminen <ul style="list-style-type: none"> ○ Laitteiston käsittelytunti suoritettu hyväksytysti ○ Opiskelija mukana kahdessa äänityksessä, joista toisessa päävastuullisena ○ Äänityksen esittely musiikkiteknologian seminaarissa   • Kurssin aikataulu <ul style="list-style-type: none"> ○ 90 min viikossa ○ Toteutus 1. jaksossa

Taulukko 10. Äänistudiotyö I- kurssin toteutussuunnitelma

Äänistudiotyö I on ensimmäinen studiotekniikan kurssi, joten kurssilla valetaan pohja, jonka päälle osaamista lisätään. Toteutussuunnitelman tavoitteiden retoriikassa puhutaan perustyökalujen hallitsemisesta ja alan sanastoon ja työtapoihin tutustumisesta. Nämä sisällöt on lisätty kurssiin juuri temahaastatteluiden tulosten myötä. Lisäksi jo-

kaisella kurssilla osallistutaan työryhmätyöskentelyyn, jonka tavoitteena on juuri kolmannen psykologisen perustarpeen *yhteenkuulisuuden* vahvistaminen. Olen kokenut aikaisempien suunnitelmien perusteella, että opiskelijalle on tärkeää myös nähdä, mistä jää paitsi, jos ei osallistu kurssille. Tällöin voi oppijan sisälle jäädä siemen itämään ja seuraavaan kurssitoteutukseen saadaan uusi osallistuja.

Kurssin sisältö on rakennettu siten, että siinä näkyisi alan perusosaamiseen perustuvat opittavat asiat. Toki kurssin opettaja saa päättää, paljonko aikaa käyttää mihinkin osa-alueeseen. Alan ilmiöiden, kuten akustiikan tai digitaalisen äänen opettamiseen voidaan käyttää vaikka vuosi. Siksi aikataulun rajaus on tässä hyvin tärkeää.

Kurssin läpäisemiseksi tässä suunnitelmassa vaaditaan opiskelijalta minimissään kolme suoritusta:

- Laitteiston käsittelytunti suoritettu hyväksytysti
- Opiskelija on mukana kahdessa äänityksessä, joista toisessa päävastuullisena
- Yhden äänityksen esittely musiikkiteknologian seminaarissa

Suunnitelma on myös rakennettu siten, että itseohjautuva opiskelija voi oman tasonsa tarkistaakseen osallistua suoraan laitteiston käsittelytettiin. Näin tapahtuu henkilökohtaistamista kurssitasolla. Lisäksi kannattaa huomioida, että nämä vaatimukset ovat minimivaatimuksia: nämä opiskelijan on suoritettava, jotta hän läpäisee kurssin. Lisäksi kurssilla tehdään pienempiä harjoituksia. Opiskelijoiden heterogeenisyys otetaan myös huomioon läpäisyvaatimuksissa, joissa ei mainita esimerkiksi, minkä tasoisesta äänityksestä on kysymys. Sen opiskelija saa sen itse päättää. Itseohjautuvimmat opiskelijat hankkivat omat äänitystilaisuutensa ja toimivat muutenkin hyvin itsenäisesti.

Lopuksi suunnitelmassa on kurssin suoritusaikataulu, jossa mainitaan kurssin tuntiresurssin olevan 90 minuuttia viikossa ja, että kurssi on aikataulutettu syksyn ensimmäisessä jaksossa tapahtuvaksi.

Kurssin toteutussuunnitelma

Äänistudiotyö II

- **Tavoitteet**
  - Opiskelija hallitsee studiotyön työkalut ja ilmiöt
  - Opiskelija tunnistaa alan sanastoa ja työtapoja
  - Opiskelija kykenee toteuttamaan äänistudiotehtäviä
- **Kurssin sisältö**
  - Syventävät tiedot seuraavista äänistudiotyön ilmiöistä
    - DAW
    - EQ
    - Kompresointi
    - Editointi
    - Miksaaminen
- **Kurssin suorittaminen**
  - Laitteiston käsittelytentti suoritettu hyväksytysti
  - Opiskelija toteuttaa kaksi äänistudiotyö-tuotantoa
  - Tuotannon esittely musiikkiteknologian seminaarissa
- **Kurssin aikataulu**
  - 90 min viikossa
  - Toteutus 2. jaksossa

Taulukko 11. Äänistudiotyö II- kurssin toteutussuunnitelma

Äänistudiotyö II-kurssin toteutussuunnitelmaan on lisätty syvempää äänistudiotyöhön liittyvää osaamista ja alan sanastoa, sekä itsenäistä työskentelyä. Kurssilla ei enää tutustuta alan sanastoon, vaan ne on jo osattava. Samanlainen ajatus on itse äänistudioiden toteuttamisessa; opiskelija kykenee toimimaan jo itsenäisesti. Sisältö määräytyy enemmän äänittämisen ilmiöiden ja työkalujen ympärille. Myös äänistudiotyön perinteiset työtehtävät saavat omat mainintansa. Kurssin suorittamiseksi on opiskelijan tehtävä kaksi äänistudiotuotantoa.

Kurssin toteutussuunnitelma

Äänistudiotyö III

- **Tavoitteet**
  - Opiskelija hallitsee studiotyön eri esteettisiä toimintatapoja
  - Opiskelija hallitsee alan sanaston ja työtavat
  - Opiskelija kykenee toteuttamaan vaativia äänistudiotehtäviä

- **Kurssin sisältö**
  - Valmistaudutaan näytön suorittamiseen
    - Työtavat
    - Esteetiikan huomioiminen
    - Äänistudiotyö sosiaalisena tapahtumana
    - Aikataulutus

- **Kurssin suorittaminen**
  - Laitteiston käsittelytunti suoritettu hyväksytysti
  - Opiskelija toteuttaa kaksi studiotyötuotantoa, joista toisesta suorittaa näytön -> Äänentoistolaitteiston käyttäminen (30osp)
  - Tuotannon esittely musiikkiteknologian seminaarissa

- **Kurssin aikataulu**
  - 90 min viikossa
  - Toteutus 3.jaksossa

Taulukko 12. Äänistudiotyö III- kurssin toteutussuunnitelma

Viimeisessä kurssissa ennen tutkinnon osaan suorittamiseen ohjaamista paneudutaan musiikin ympäristöissä toimimiseen ja eri musiikkityylien estetiikan muotoihin. Teema-haastatteluisissa esiin tullutta sosiaalisen älykkyyden kompetenssia on vaikea opettaa. Se on kuitenkin lisätty kurssin sisällöksi *äänistudiotyö sosiaalisena tapahtumana*-mainintana.

Kolmannen äänistudiotyökurssin tavoitteeksi on kirjattu vaativien äänistudiotehtävien suorittaminen. Toteuttamissuunnitelmassa ei määritellä, mitä vaativalla tässä yhteydessä tarkoitetaan. Osviittaa antaa kuitenkin se, että vaativammalla tämän kurssin tehtävällä tehtävällä opiskelija suorittaa pakollisen tutkinnon osan.

Tärkeäksi toimintamalliksi näiden toteutussuunnitelmissa nousee myös musiikkiteknologian seminaarit, joita pidetään jokaisen jakson lopussa. Noissa seminaareissa esitellään tehtyjä töitä ja annetaan palautetta muiden opiskelijoiden töistä. Näissä tilaisuuksissa on tarkoitus myös esitellä epäonnistuneita ja keskeneräisiä töitä. Näin seminaarista tulisi matalan kynnyksen esittelytapahtuma ja opiskelijat tutustuisivat toistensa töihin.

Kurssien toteutussuunnitelmissa ei ole määritelty arviointia. Tämä sen vuoksi, että kurssin alussa opiskelijoiden kanssa voidaan kollektiivisesti päättää, arvioidaanko jokainen kurssi erikseen, vai annetaanko arviot suoritettavan tutkinnon osan mukaisesti.

7 Pohdinta

Musiikkiteknologian koulutuksen toteutussuunnitelmien kehittäminen teemahaastattelun ja uusien tutkinnon perusteiden mukaan tuntui päässäni jokseenkin selvältä kun aloitin tätä työtä. Nyt työn loppuvaiheessa huomaan, kuinka iso työ ja osaaminen on oltava, jotta voisi rakentaa validin näkemyksen ja toteuttaa sitä päivittäisestä toiminnasta valmistumiseen saakka. Onneksi tässä opinnäytetyössä ei tarvitse pitää huolta suunnitelmien toteuttamisesta.

Lopussa on myös aika katsoa taaksepäin ja miettiä, miten prosessi on edennyt ja missä olisi ollut mahdollisesti parannettavaa? Teemahaastattelua jälkeensä reflektoidessa tulee mieleen, että kysymykset olisivat voineet olla syvempiä ja enemmän alaan pureutuvampia. Myös haastateltaviksi olisi pitänyt valita ehkä lisää pelkästään musiikkiteknologiaan erikoistuneita. Lisäksi yleisen kysymyksen musiikkiteknologiasta olisi voinut korvata toisella tarkemmalla kysymyksellä. Haastateltavat olivat hyviä, mutta olisiko mukana pitänyt olla laajempi otos alan tekijöistä? Alustavan suunnitelman mukaan tavoitteena oli myös ryhmähaastatella opiskelijoita tutkinnon osien suorittamisen jälkeen ja saada myös opiskelijan näkökulmaa osaamisvaatimuksiin. Tämä jäi tekemättä ajanpuutteen ja aineiston rajauksen vuoksi. Se olisi ollut mielenkiintoinen lisä muuhun aineistoon verrattuna.

Vaikka olin itse mukana uusien tutkinnon perusteiden kirjoittamisprosessissa, oli virkistävää pureutua syvällisesti eri osaamisalojen eroihin ja pyrkiä löytämään rivien väliin kirjoitettu ydin. Sillä onhan tutkinnon perusteet kirjoitettu siten, että jokainen tutkinnon järjestäjä voi kehittää oman tavan suunnitella ja toteuttaa koulutustaan. On myös mainittava se, että vaikka olen itse ollut mukana kirjoittamassa tutkinnon perusteita, en aina ole ollut samaa mieltä kaikista asioista työryhmän kanssa. Lopulta tällainen iso

kansallinen suunnittelutyö on ennen kaikkea kompromissien tekemistä ja yleisen konsensuksen löytämistä.

Tämän opinnäytetyön mukaan uudet musiikkialan ammatilliset tutkinnon perusteet taipuvat hyvin koulutuksen erilaisten toteutussuunnitelmien perustaksi. Tutkinnon perusteet on kirjoitettu myös sopivan avoimiksi, että tutkinnon järjestäjät voivat rakentaa koulutusta omaan profiiliinsa sopivaksi. On myös huomioitava opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat opintojen suorittamiseen. Nähdäkseni uudet tutkinnon perusteet antavat hyvät mahdollisuudet kaikille valituille opiskelijoille suorittaa musiikkiteknologian ammatillinen perustutkinto. Ammatillinen perustutkinto on se nimensä mukainen perustutkinto, jonka päälle voi opiskella lisää. On myös mahdollista, että musiikkiteknologian tutkinnon suorittanut jatkaa opintojaan audiovisuaalisen viestinnän, ohjelmoinnin, elektroniikan tai äänisuunnittelun alalla.

Nyt viimein, kun kaikki toteutussuunnitelmat ovat valmiit on myös aika pohtia, miten ne tukevat päivittäistä toimintaa uusien tutkinnon perusteiden mukaisessa koulutuksessa. Teemahaastatteluista kertyi paljon sisältöjä kurssien toteutussuunnitelmiin. Toisin sanoen, teemahaastatteluista sai paljon konkreettisia hyötyjä päivittäisen koulutuksen toteuttamiseen. Ja kun kurssien sisältöjä on laadittu teemahaastatteluiden perusteella, niiden vaikutus ulottuu lopulta myös tutkinnon osiin. Tämän opinnäytetyön tuloksina kehitetyt toteuttamissuunnitelmat toimivat malleina loppujen musiikkiteknologian tutkinnon osien ja kurssien toteutussuunnitelmien tekemiseen.

Toivottavasti tämä työ antaa lisäajatuksia ja toimintamalleja alan opiskelijoille ja muille toimijoille. Vaikka tämän työn tutkimusaineistoissa, eli uusissa tutkinnon perusteissa ja teemahaastatteluiden tuloksissa, ei puhutakaan opiskelijoille kertyvästä kompetenssista ja psykologisen perustarpeiston merkityksestä, on ne silti sisäankirjoitettuna kaikkiin kolmeen eri toteutussuunnitelmaan. Näiden lisäksi uskon, että informaalisen oppimisen lisääminen ja kokemukset johdattavat opiskelijaa parempaan ja laadukkaampaan osaamiseen. On myös mainittava resilienssi. Usein teorian aineistoissa resilienssi mainitaan työelämään liittyvänä tekijänä, mutta haluaisin nostaa esiin sen suuren merkityksen opiskelemisessä ja ennen kaikkea oppimisessa.

Aika näyttää myös, tuoko tämä opinnäytetyö lisäarvoa Turun konservatorion musiikkiteknologian koulutukseen, vai puuko se pölyttymään intran viimeiseen nurkkaan vai tuleeeko siitä lopulta työrukkanen koulutuksen suunnittelussa ja tuki henkilökohtaisen osaamisen tunnistamiseen? Toivottavasti tämän suunnitelman mukaan edetään vuoden 2020 syksystä lähtien. On myöskin mahdollista, että toisen vuoden toteutukseen

tulee vielä muutoksia, jos ensimmäisen vuoden toteutuksessa nähdään merkittäviä virheitä tai ongelmia.

Näin lopuksi mieleen jää ajatus, että korrelaatio työelämän ja koulutuksen välillä on hyvä olla ja aina tutkinnon perusteiden uudistusten mukana tämä työ kannattaa tehdä ja tuoda esille nousseet teemat musiikkioppilaitosten musiikkiteknologian koulutuksen kehittämiseksi.

Lähteet

Ala-Kyyny, Jenni. 2012. "The role of English-language music in informal learning of English." Pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto. Luettu 21.3.2020. <http://cite-seerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.824.6532&rep=rep1&type=pdf>.

AES Audio Engineering Society. 2020. Luettu 14.3.2020. <http://www.aes.org/aeshc/docs/aeshist/history-of-the-aes.html>.

Beatleshistorian.com. 2016. "The sad passing of Glenn Frey: The Beatles inspired him to be a rock musician." Viimeksi muokattu 20.2.2016. <https://beatleshistorian.com/?p=310>.

Deci, Edward ja Ryan, Richard. 2002. Handbook of Self-Determination Research. New York: the University of Rochester Press.

Ehrsten, Juudit. 2018. "Jatkuvan oppimisen Suomi, Osaamisen tulevaisuuspaneelin kannanotto." Opetus- ja kulttuuriministeriö. PDF. Luettu 29.1.2020. <https://minedu.fi/documents/1410845/7127789/Jatkuvan+oppimisen+Suomi.+Osaamisen+tulevaisuus-paneelin+kannanotto/65054d4e-122e-46da-8fdf-f5795c57f188/Jatkuvan+oppimisen+Suomi.+Osaamisen+tulevaisuuspaneelin+kannanotto.pdf>.

Field, John. 2011. "Learning in Working Life: Identity and Workplace Learning." Teoksessa Vocational Learning Innovative Theory and Practice, toimittajat Ralph Catts, Ian Falk and Ruth Wallace, 229-242. Springer Science+Business Media B.V.

Finlex. 2017a. Laki ammatillisesta koulutuksesta. Helsinki. 11.8.2017. Luettu. 28.1.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170531>.

Finlex. 2017b. Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta. Helsinki. 5.10.2017. Luettu. 28.1.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170673>.

Hakala, Liisa. 2018. "Työelämä muuttuu - mitä työelämävalmiuksia tarvitsemme?." Sosiaali- ja terveysministeriö. 25.5.2018. https://stm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/tyoelama-muuttuu-mita-tyoelamavalmiuksia-tarvitsemme-.

Hako, Pekka. 2012. Vetovoima laatuun. Turun konservatorio 1962-2012. Turku: Finpress Oy.

Hanhinen, Taina. 2010. "Työelämäosaaminen - Kvalifikaatioiden luokitusjärjestelmän konstruointi." Väitöskirja, Tampereen yliopisto. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/66674/978-951-44-8290-8.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

Heinonen, Jusu. 2020. Vielä julkaisematon opinnäytetyö. YAMK-opinnäytetyö, Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Hirsjärvi, H & Hurme, H. 2001. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Huhtala, Minna. 2018. "Monipuolistavat opetustavat musiikinopetuksessa." Pro Gradututkielma. Jyväskylän yliopisto. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/58503/URN%3ANBN%3Afi%3Aaju-201806133152.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

Hussi, Tomi. 2018. "Mitä osaamista tulevaisuuden työelämässä tarvitaan?" Talouselämä, 7.6.2018. <https://www.talouselama.fi/kumppaniblogit/ilmarinen/mita-osaamista-tulevaisuuden-tyoelamassa-tarvitaan/a5f1e702-3e30-39c9-ae15-32c8fded0739>.

Hyvärinen, Matti. "Haastattelukertomuksen analyysi." Teoksessa Haastattelun analyysi, toimittajat Johanna Ruusuvuori, Pirjo Nikander ja Matti Hyvärinen. Tampere: Vastapaino 2010.

Järvinen, Juha 2020. Teemahaastattelu:"Musiikkiteknologian opetuksen kehittyminen Suomessa." 14.4.2020.

Kajamies, Timo. 2020. "Työelämälähtöisyys musiikin hahmottamisen opetuksessa – uuden opetusmallin suuntaviivat Turun konservatorion ammatillisessa pop & jazz -koulutuksessa." YAMK-opinnäytetyö, Metropolia Ammattikorkeakoulu. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/335806/Kajamies_Timo.pdf?sequence=2&isAllowed=y.

Kauniskangas , Ulrika 2020. Luentomateriaali:" Keissejä Pop & Jazz Konservatoriolta Opettajan työn muutoksista ja johtamisesta." 17.1.2020. Luettu 12.3.2020.

Korvenpää, Juha. 2005. "Paavot kehiin. Musiikkiteknologia Suomalaisessa iskelmä-musiikissa 1960-80-luvuilla." Väitöskirja, Tampereen yliopisto.<http://urn.fi/urn:isbn:951-44-6492-3>.

Kotila, Hannu(toim.) 2019. Ammatilliseksi opettajaksi. Haaga-Helian julkaisuja. Raisio: Newprint.

Latva-Mantila, Sirkka 2020. "Opiskelija- ja oppilasmäärä Turun konservatoriossa." Sähköpostikeskustelu. Luettu 9.3.2020.

Manninen, Jari. 2015. "Äänentoiston varhaiset vuodet MS-Audiotronin merkitys suomalaisessa äänentoistossa." Esitys- ja teatteritekniikan medianomi, Opinnäytetyö, Metropolia ammattikorkeakoulu. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/87790/jariman.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

Martela, Frank. 2014. "Itseohjautuvuusteoria – Eli onnellisen elämän kolme keskeistä tekijää." (blogi), julkaistu 4.4. <https://frankmartela.fi/2014/04/04/itseohjautuvuusteoria-eli-kolme-vastausta-siihen-mika-tekee-ihmisen-onnelliseksi/>.

Martela, Frank ja Jarenko, Karoliina, toim. 2017. Itseohjautuvuus: Miten organisoitua tulevaisuudessa?. Helsinki: Alma Talent Oy.

OPH_a. Opetushallitus - Henkilökohtaistaminen.2020. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/henkilokohtaistaminen>, Luettu 9.3.2020.

OPH_b. Opetushallitus - Työelämätoimikuntien tehtävät ja kokoonpano. 2020. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tyoelamatoimikuntien-tehtavat-ja-kokoonpano>, Luettu 10.3.2020.

OPHc. Opetushallitus - Näytöt ja osaamisen arviointi. 2018. <https://eperusteet.opinto-polku.fi/eperusteet-service/api/dokumentit/4614532>, Luettu 14.3.2020.

OPHd. Opetushallitus - Lausuntopyyntö musiikkialan perustutkinnon perusteista. 2019. <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=e98554ce-619f-4c47-a61e-42bfc6344d16>, Luettu 7.4.2020.

OPHe. Opetushallitus - Osaaminen 2035 Osaamisen ennakointifoorumin ensimmäisiä ennakointituloksia. 2019. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/osaaminen_2035.pdf.

OPHf. Opetushallitus - Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman tietosisältö. 2019. https://minedu.fi/documents/1410845/4171155/Osaamisen+arvioinnin+toteuttamissuunnitelma+12_2019/46f563b4-b3b4-3fdd-cc5f-ce216cfd5210/Osaamisen+arvioinnin+toteuttamissuunnitelma+12_2019.pdf.

OPKMa. 2020. "Opetus- ja kulttuuriministeriö - Ammatillisen koulutuksen reformi." 2020 minedu.fi, Luettu 10.3.2020. <https://minedu.fi/amisreformi>.

OPKMb. 2020. "Opetus- ja kulttuuriministeriö - Jatkuva oppiminen." 2020 minedu.fi, Luettu 29.1.2020. <https://minedu.fi/jatkuva-oppiminen>.

OPKM_c. 2019. "Opetus- ja kulttuuriministeriö - Jatkuvan oppimisen uudistus käynnistyy." 2019 minedu.fi, Luettu 10.5.2020. https://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/jatkuvan-oppimisen-uudistus-kaynnistyy-tavoitteena-helpottaa-osaajapulaa-ja-sujuvoittaa-tyoikaisten-osaamisen-paivittamista.

Owen, Jan. 2016. "Young people don't have the skills for future jobs." The Sydney Morning Herald. Julkaistu sähköisesti 2.5.2016. <https://www.smh.com.au/opinion/australian-youth-are-not-prepared-for-the-future-workforce-20160501-gojiji.html>.

Peda.net, Pedagogiikkaa netissä. 2020. "Elinikäisyys." 14.3.2020. <https://peda.net/hankkeet/oppijat/ovo/lahtokohdat/elinikaisyys>.

Punto, Maaret. 2018. "Hirvittävätkö työelämän vaatimukset? – Työpsykologi listaa selviytymisen lähteitä." Kauppalehti, artikkeli, julkaistu 21.3.2018. <https://studio.kauppalehti.fi/mehilainen-tyoelamapalvelut/hirvittavatko-tyoelaman-vaatimukset-tyopsykologi-listaa-selviytymisen-lahteita>.

Purma, Ranja. 2017. Musiikkialan perustutkinnon lukuvuosina 2011–2016 suorittaneiden sijoittuminen työelämään ja jatko-opintoihin. Helsinki: S-paino Oy.

Rogers, Everett. 2003. Diffusion of Innovations. New York, London, Toronto, Sydney, Singapore: Free Press.

Salavuo, Miikka. 2011. "Motivaatio ratkaisee työssä ja oppimisessa. 9 olennaista tekijää." Motivaatio(blogi), julkaistu 6.6. <http://miikkasalavuo.fi/2011/06/06/motivaatio-ratkaisee-tyossa-ja-oppimisessa-9-olennaista-tekijaa/>.

Sarvas, Risto(toim.). 2019. "Muutoksen nopeus ja epävarmuus." Teoksessa *Saa soveltaa, osaamisen ja kilpailukyvyn pieni käsikirja*, toimittajat Risto Sarvas, Toni Astala,

Nestori Lautanala, Jesse Palo ja Matti Talvela, 15-18. Aalto yliopisto. <https://aalto-doc.aalto.fi/bitstream/handle/123456789/42819/isbn9789526087078.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

Savaspuro, Miia. 2019. Itseohjautuvuus tuli työpaikoille: Mutta kukaan ei kertonut, miten sellainen ollaan. Luettu 4.4.2020. <https://ellunkanat.fi/nakemys/artikkelit/itseohjautuvuus-tuli-tyopaikoille-kukaan-kertonut-sellainen-ollaan/>.

SIVIS. Opintokeskus Sivis. 2020. "Tunnista ja tunnusta osaaminen Osaamisen tunnistaminen". Luettu 10.3.2020 <https://www.ok-sivis.fi/tunnista-ja-tunnusta-osaaminen/osaamisen-tunnistaminen.html>.

Suomen virallinen tilasto (SVT). 2020. "Koulutuksen keskeyttäminen". http://www.stat.fi/til/kkesk/2018/kkesk_2018_2020-03-12_tie_001_fi.html. Luettu 12.3.2020.

Unkari-Virtanen, Leena ja Päivi Rahmel. 2019. *Muutosjohtajan pelimerkit*. Helsinki:Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisuja. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/163596/2019_unkari_virtanen_rahmel_muutosjohtajan_pelimerkit_MIKRO.pdf?sequence=2&isAllowed=y.

Vainikainen, Marjo Elina. 2014. "Musiikkiluokan käymisen yhteys elinikäiseen musiikin harrastamiseen ja ammatilliseen suuntautumiseen." Pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto. Luettu 21.3. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/43035/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201403041309.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

Valto. 2002. Valtioneuvoston julkaisuarkisto: "Musiikkialan ammatillisen koulutuksen työryhmän muistio". Luettu 9.3.2020. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/80768>.

Vipunen. Opetushallituksen tilastopalvelu. 2020. "Musiikkialan perustutkinnon hakumäärät, aloitusmäärät, koulutukseen valitut ja aloittaneet 2014-2020". Luotu 8.4.2020. https://admin.vipunen.fi/fi-fi/_layouts/15/xlviewer.aspx?id=/fi-fi/Raportit/Ammatillisen%20koulutuksen%20ja%20lukiokoulutuksen%20yhteishaku%20-%20analyysi.xlsb.

YSA - Yleinen suomalainen asiasanasto. 2016. "Kompetenssi". Viimeksi muokattu 23.5. <https://finto.fi/ysa/en/page/Y175419?clang=fi>.

Haastattelukysymykset musiikkialan ammattilaisille

- 1) Mitä on muusikkous?
- 2) Minkälainen osaaminen on muusikkouden keskiössä?
- 3) Mitä ominaisuuksia muusikolla pitää olla?
- 4) Mitä muita taitoja tarvitaan?
- 5) Mitä on musiikkiteknologia?
- 6) Mitä musiikkiteknologista osaamista muusikolla täytyy olla nykypäivän työelämässä?
- 7) Minkälaista osaamista musiikkiteknologilla täytyy olla?
- 8) Mitä osaamista musiikkiteknologilla tarvitaan tulevaisuudessa?
- 9) Mitä on musiikin hahmottaminen?
- 10) Mitkä musiikin hahmottamiseen liittyvät taidot ovat tärkeitä keikkatyössä ja siihen valmistautumisessa?
- 11) Jos opettaisit musiikin hahmottamista, mitä aihepiirejä opetuksessa erityisesti korostaisit, jos ensisijaisena tavoitteena olisi keikkatyön helpottaminen?
- 12) Kun sinun pitää ottaa haltuun uusi biisi nopeasti keikkaa varten, mihin asioihin ensimmäiseksi kiinnität huomiota?

Musiikkiteknologia ja musiikillinen ilmaisu, 25 osp

Koodi: 101178

Järjestysnumero: 21

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tunnistaa musiikin tyylilajeja ja rakenteita

- tunnistaa musiikin keskeisten tyylilajien ominaispiirteitä (1962)
- hahmottaa musiikin perusrakenteita (1961)
- tunnistaa ja tarvittaessa käyttää nuottikirjoitusta ja muita musiikin merkintätapoja (1960)

Opiskelija hyödyntää musiikillista ja musiikkiteknologista osaamistaan ilmaisusaan

- soittaa, laulaa tai käyttää musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikillisessa ilmaisussa (1959)
- neuvottelee ja toimii yhteistyössä muiden muusikoiden kanssa harjoitus- ja esiintymistilanteessa (1958)
- käyttää monipuolisesti musiikkiteknologiaa (1957)

Opiskelija noudattaa tekijänoikeussäädöksiä ja työturvallisuusmääräyksiä

- noudattaa työssään tekijänoikeussäädöksiä (1956)
- työskentelee työergonomisesti (1955)
- noudattaa työssään työturvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita (1954)
- antaa ja ottaa vastaan palautetta (1953)
- markkinoi osaamistaan (1952)

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisohdotuksia arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä hyödyntämällä musiikillista ja musiikkiteknologista osaamistaan ilmaisussa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.